

Valkonauha

4/2016

Muistoja Emmauskodin
arjesta ja juhlasta

Liisankodin
kirjasto

Eräs joululaulu
– tulo vanhaan kotiin

*Jouluyön
ihme*

Valkonauha Suomessa: vastuuta sinusta ja minusta vuodesta 1896

Valkonauha 4/2016

Julkaisija: Suomen Valkonauhaliitto

Toimituksen osoite:

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
puh. 091351 268

www.suomenvalkonauhaliitto.fi

irja.eskelinen@suomenvalkonauhaliitto.fi

Päätoimittaja: Salme Elo

Toimitussihteeri: Irja Eskelinen

Toimituskunta: Tuulikki Perho, Pia Soidinmäki,
Marja Kariluoto, Tarja Heino, Hannele Nykänen

Taitto: Anne Tervahauta / Kuvitella

Lehti ilmestyy 4 numerona

Tilaushinta 15 euroa vsk

Painopaikka: Eräsalon Kirjapaino Oy, Tampere

ISSN-L 0355-7219, ISSN 0355-7219 (painettu)

ISSN 2242-0045 (verkkajulkaisu)

Etukannen kuvat: Pixabay

Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland r.y.

Liitto on vuonna 1905 perustettu kristillisyhteiskunnallinen naisjärjestö, joka toimii yksilöiden, perheiden ja yhteiskunnan hyväksi. Liitto on jäsenenä World's Woman's Christian Temperance Unionissa. Liitto ottaa vastaan testamentteja ja lahjoituksia. Pankkiyhteys: Danske Bank IBAN:FI98 8000 1100 0623 23

Puheenjohtaja

Vankilälähtö Salme Elo

Varapuheenjohtajat

TM Hannele Nykänen

Pankkivirkailija (eläk.) Tuulikki Perho

Pääsihteeri

Pastori Irja Eskelinen

Toimistos sihteeri

Nina Hurtamo

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Jäsenistö koolla Espoossa	4
Turun Valkonauha 120 vuotta	8
Valkonauhan toimiston tytöt ja tohinat	10
Liisankodin kirjasto	14
Musiikki luo siltoja ja yhdistää	15
Jouluyön ihme	16
Muistoja Emmauskodin arjesta ja juhlasta	18
Joulumuistoja Etiopiasta	24
"Kyl se siint sit"	26
Koti – maailman keskipiste, lapset lähtökohta	28
Eräs joululaulu – tulo vanhaan kotiin	30
Perhekuntoutus Ruusu auttaa arkena ja juhlapyhinä	32
Lasten ja perheiden jouluiloa Kuusankoskella	36
Onko työ riemu vai riesa?	37

Liiton ylläpitämät

Valkonauhan Kotipesä Helsingissä

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki

puh. 091351 268

Opiskelijakoti Helsingissä

Snellmaninkatu 27 D 18, 00170 Helsinki

Suur-Helsingin Valkonauha ry:n ylläpitämä

Liisankoti

Luotsikatu 4 E, 00160 Helsinki

Jeesuksen syntymän todistajia

Luukkaan evankeliumin toisen luvun mukaan ensimmäisinä vastasyntyneen Jeesuksen silminnäkijöiksi pääsivät paimenet, jotka olivat aikanaan hyvin halveksittu kansanryhmä. Herran enkeli ilmoitti heille ilosanoman koko maailman Vapahtajan syntymästä suuren taivaallisen sotajoukon virittäessä ylistyslautaa Jumalalle.

Luukas kertoo edelleen hurskaasta Simeonista, jolle Pyhä Henki oli ilmoittanut, ettei kuolema kohtaa häntä ennenkuin hän on nähnyt Herran Voidellun. Hän ja samoin naisprofeetta Hanna tapasivat Marian, Joosefin ja Jeesus-lapsen temppelissä.

Itämaan tietäjät kuuluvat myös olennaisesti Jeesuksen syntymän tapahtumiin. He olivat viisaita tutkijoita, joista Matteuksen evankeliumin luvussa kaksi kerrotaan. Heitä ei mainita nimeltä. Heidän tarkkaa kotimaataan ja lähtöpaikkaansa ei tiedetä, ei ainakaan evankeliumiin ole niitä tallennettu. He olivat nähneet hallitsijan tähden nousevan ja lähteneet sen johdattamana kunnioittamaan ja kumartamaan vastasyntyntä juutalaisten kuningasta.

Niin halveksitut paimenet, hurskas Simeon, naisprofeetta Hanna kuin viisaat tietäjät ovat Jumalan silmissä yhtä arvokkaita. Olipa ihmisten mielestä kuinka halpa-arvoinen tai kunnioitettu henkilö, kaikki ovat Herran edessä samalla viivalla. Jokainen tarvitsee synnin orjuudesta vapaaksi lunastamista. Sen tähden Jeesus syntyi maailmaan, kulki ihmisen tien, kuoli ristillä sovittaen kaikkien synnit. Siksi jokaisella on Hänen kauttansa mahdollisuus lähestyä Pyhää Jumalaa.

Synteihinsä kyllästynyt ja taakkojensa alla uupunut ihminen voi omistaa itselleen henkilökohtaisesti enkelin viestin paimenille: ”Teille on syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra”.

Jeesus on Vapahtaja tänäänkin!

SALME ELO
puheenjohtaja

JÄSENISTÖ KOOLLA ESPOOSSA

koulutuksen ja syyskokouksen merkeissä

Suomen Valkonauhaliiton syysneuvottelupäivä ja syyskokous järjestettiin Espoossa Kaisankodissa 15.–16.10. Reilun vuorokauden ohjelma sisälsi monenlaista. Menomatkalla Espooseen pysähdyimme Kalliolan klinikalla, jossa vastaava sosiaalityöntekijä **Nina Peltola** ja kaksi hoitajakson läpikäynyttä toipujaa kertoivat meille klinikan toiminnasta ja Myllyhoidosta. Kalliolan klinikka toimii nykyisin Kaunialan sairaalan tiloissa Kauniaisissa osoitteessa Kylpyläntie 19, 02700 Kauniai-

nemi. Kalliolan päihdekuntoutuksessa on mahdollista tavoittaa riippuvuuksista vapaa, päihteetön elämäntapa. Ihminen voi tehdä

valintoja ilman, että päihteet ja niiden käyttö ovat elämän keskiössä. Tavoite saavutetaan tarjoamalla mahdollisuus liittyä yhteisöön, jonka jäsenet jakavat saman kokemuksen ja ymmärryksen päihderiippuvuudesta. Päihdekuntoutus tapahtuu hoitavissa ryhmissä. Menetelminä ovat vertaistuki, yhteishoito ja 12 askeleen AA- ja NA-ohjelmat. Hoidon jälkeinen tukiverkosto rakentuu jo hoidon aikana. Läheiset osallistuvat hoitoon tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Hoito toteutetaan Kalliolan sosiaalityön, hoitotyön ja lääketieteen ammattilaisten yhteistyönä.

Myllyhoidossa päihderiippuvuus nähdään sairauden kaltaisena tilana, joka vaikut-

taa elämän kaikkiin osa-alueisiin. Päihderiippuvuutta voidaan hoitaa, mutta toipumisen edellytyksenä on ihmisen oma vastuunotto päihteettömästä elämäntavasta. Keskeinen elementti kuntoutuksessa on kokemustiedon hyödyntäminen. Osalla Myllyhoidon työntekijöistä on ammatillisen koulutuksen lisäksi taustalla oma toipumiskokemus päihderiippuvuudesta. Asiakasyhteisön tarjoama vertaistuki on merkittävä tekijä toipumisessa.

Moniammatillinen kuntoutus ja AA:n vertaistuki luovat Myllyhoidon keskeisen perustan. Kuntoutusjakso Myllyhoidossa on tiivis ja yhteisön ilmapiiri raittiuteen suuntautuva. Myllyhoito perustuu Min-

nesota-malliin, jota on kehitetty USA:ssa noin 60 vuoden ja Suomessa, Kalliolassa 30 vuoden ajan. Tutkija **Toivo Pöysä** tutustui 1970-luvun lopulla Kanadassa toimintaan ja toi sieltä uuden hoitomallin Kalliolaan. Hän oli jo 1960-luvulla havahtunut työpaikkojen päihdeongelmiin ja työskenteli vahvasti hoitonohjauksella kehittämiseksi. Myllyhoito onkin

Kasvatustieteiden tohtori, organisaatiokonsultti FINOD, MIF-verkoston asiantuntija Leila Märkjärvi koulutti jäsenistöä järjestötyön haasteista.

profiloitunut alusta lähtien erityisesti työstä hoitonohjattujen päihdeongelmaisten ja heidän läheistensä kuntoutumismallina.

Tutkimusten mukaan työikäiset henkilöt juovat suurimman osan Suomessa kulutetusta alkoholista. Työssäkäyvistä miehistä 53 % ja naisista 19 % juo terveyden kannalta liikaa. Työpaikoilla alkoholinkäytöstä aiheutuu tehottomuutta, myöhästelyä, tarpeettomia sairauspoissaoloja ja ennenaikaista eläköitymistä. Kalliolan Nurmijärven klinikan Myllyhoidossa työskentelee moniamma-

tillinen työryhmä, joka ylläpitää myllyhoidollista työtettä ja huomioi myös jokaisen asiakkaan yksilölliset tarpeet.

Lämpimät kiitokset vierailun järjestymisestä Kalliolan henkilökunnalle ja oman toipumistarinsa meille avanneille **Lauralle** ja **Tomille**.

Paikkatilanne ja varaukset Kalliolan klinikalle: Puhelin 045 773 11339 (arkisin klo 8–15) ja sähköpostilla myllyhoito@kalliola.fi.

Kaisankodissa koulutuksen aiheena olivat vapaaehtoistyön

Kalliolan klinikka sijaitsee Kaunialan sairaalan tiloissa.

Klinikan toimintaa esiteltiin Valkonauhan jäsenistölle.

Vastaava sosiaalityöntekijä Nina Peltola kertoi klinikan toimintaperiaatteista.

Vas. Leena Rauhala, Pia Soidinmäki, Aino-Kyllikki Hirvonen, Maija-Liisa Mäkeläinen, Tarja Heino ja Irmeli Kaipainen.

Sunnuntaina vierailimme Karmeliittaluostarissa.

haasteet järjestötyössä ja kouluttajana kasvatustieteiden tohtori ja organisaatiokonsultti FINOD **Leila Märkjärvi**. Koulutukseen osallistui 35 henkilöä eri puolilla maata toimivista paikallisyhdistyksistä. Leila Märkjärvi haastoi osallistujat pohtimaan motiivejaan olla mukana valkonauhatyössä sekä voimavaroja, joiden varassa jaksaa tehdä vapaaehtoistyötä. Osa työskentelyä oli jokaisen osallistujan sijoittaminen aikajanelle, jolloin tuli konkreettiseksi, että läsnäolijoissa oli sekä pitkään valkonauhatyössä mukana olleita että äskettäin aloitaneita. Suomen Valkonauhaliiton ja paikallisyhdistysten toimintaa kuvaamaan luotiin omenapuu, jossa runko ja oksat muodostivat kokonaisuuden ja kukin jäsen oli oksasta ja rungosta ravintoa tarvitseva hedelmä. Jokainen jäsen voi halutessaan ravita ja vahvistaa puuta toiminnallaan.

Vapaaehtoistyössä on myös uupumisen vaara. Oman elämän tunnekuorma, työn ylikuorma, hyvinvoinnin häiriöt ovat tehokkaita ilon tuhoajia. Tilalle astuu raataminen ja väärän-

lainen huolenkanto toiminnasta ja ihmisistä. Auttajan ylikorostuneen vahvuuden merkkejä ovat väsymättömyyden tunne, ylivoimaisuus muihin nähden, tietämisen ja osaamisen pakko. Näkyvinä oireina ilmenevät vaurutuneisuus, ahdistuneisuus, unettomuus ja psykosomaattiset oireet. Lisäksi esiintyy kyvyttömyyttä käsitellä tunteita, erityisesti pelkoa, vihaa, katkeruutta, häpeää, surua ja syyllisyyttä.

Uupumisen voi välttää tunnistamalla omat tarpeensa ja tunteensa, pyytämällä apua, oppimalla läheisenä olemisen kokemuksista ja opettelemalla lupumaan. Vuorovaikutus ja ihmishuuhdely ovat vaativia ja apuamme tarvitsevien ”imusta” on vaikea irrottautua. Epäonnistumisen hyväksyminen on auttamistoiminnasta välttämätöntä.

Joutuessamme vapaaehtoistyötä tehdessämme ristiriitoihin vaa-

ditaan ristiriitatilanteiden korjaamiseksi yhteistä tutkimista, keskustelua ja työtä sekä usein myös tietoista etäisyyden ottoa. Leila Märkjärvi käsittelee vapaaehtoisyhteisön systeemiä ja sen suhdetta perustehtävään. Systeemissä kulkevat kaiken aikaa yksilön omat prosessit (omat huolet, henkilökohtaisen elämän surut ja ilot) ja epävirallisen systeemin prosessi. Näitä ei ole yleensä julkilausuttu vaan ne ovat ”väreilynä” pinnan alla. Julkilausuttu taso sisältää jär-

Vas. Tuulikki Perho ja Pirkko Larkela.

Vas. Elli Martikainen ja Pirjo Alatalo Lappeenrannasta.

Vas. Salme Elo Tampereelta ja Johanna Ahtila Hämeenlinnasta.

Vas. Liisa Ahonen, Aune Laitinen Mikkelistä sekä Eeva Ahonen-Hakala Tampereelta.

jestön säännöissä määritelty perustehtävän ja siihen sisältyvän vapaaehtoistehtävän sekä työprosessin. Olisi tärkeää tiedostaa nämä ”julkilausumattomat” prosessit ja paaluttaa toiminta säännöllisin väliajoin perustehtävän vahvaan perustaan. Näin toimien yksilöiden omat epäviralliset, joskus tuhoavatkin, prosessit saadaan pidettyä aisoissa ja perustehtävää palvelevina ja tukevin.

Järjestöjohtaminen on kantamista ja kannattelua ja vaarana on joutua ”taakankantajaksi”, jolloin ilo häviää ja uupuminen uhkaa. Muutostilanteissa psyykkinen kannattelu on erityisen tärkeää, sillä sen avulla vaikeankin tilanteeseen syntyy vastavuoroinen toiminnallinen rakenne. Se lievittää muutokseen liittyvää ahdistusta ja vie kehitystä eteenpäin.

Lauantai-iltana onnittelimme liiton varapuheenjohtaja **Tuulikki Perhoa** hänen täyttäneensä 70 vuotta. **Pirkko Larkela** ja **Päivi Pennanen** Turun Valkonauhasta ohjasivat ohjelma-numeron temalla ”Mitä tapahtui vuonna 1946” ja ilta päättyi

Vesperiin eli liturgiseen iltarukoukseen.

Sunnuntaina suuntasimme Piennelle pyhiinvaellukselle Kainsankodilta Jumalanäidin Karmeliittaluostariin. Meitä ohjasi retriitinohjaaja **Ulla-Maija Kyrölä**. Välillä pysähdyimme raamatturasteille sekä katselemaan ja kuuntelemaan ympärillämme levittäytynyttä kaunista luontoa. Kuljimme puhumatta, laulaen ”Kulkemaan kanssasi kutsut Kristus, oi Kristus valo meissä, valo meissä” ja hiljaa rukoillen.

Suomen Valkonauhaliiton sääntömääräinen syyskokous pidettiin alkaen klo 13. Kokouksen puheenjohtajana toimi **Pirjo Kivelä-Ristevirta** ja kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset syyskokoukselle kuuluvat asiat.

Toimintasuunnitelma ja talousarvio hyväksyttiin vuodelle 2017. Jäsenmaksuiksi päätettiin 4 euroa/jäsen paikallisyhdistyksen kautta, 6 euroa henkilöjäsenen suoraan liittoon sekä kertakaikkisen kannattajajäsenen jäsenmaksun vähimmäis-

määrä 100 euroa. Valkonauha-lehden tilaushinnaksi päätettiin 8 euroa/jäsentilaus ja 15 euroa ulkopuolisen tilaamana. Näin ollen jäsenmaksu ja Valkonauha-lehden tilausmaksu ovat yhteensä paikallisyhdistyksen kautta 12 euroa/vuosi ja henkilöjäsenellä 14 euroa/vuosi.

Liiton ja liittohallituksen puheenjohtajaksi kaudelle 2017-2018 valittiin diakonissa **Pirkko Larkela** Turusta ja varapuheenjohtajaksi **Tuulikki Perho** Helsingistä. Hallituksen varsinaisiksi jäseniksi ja (henkilökohtaisiksi varajäseniksi) kaudelle 2017-2018 valittiin **Paula Kupias**, Tampere (**Sinikka Vilén**, Tampere); **Kaarina Piiparinen**, Lappeenranta (**Eeva Riittinen**, Mikkeli); **Tarja Heinonen**, Oulu (**Satu Kiviharju**, Hämeenlinna) sekä varsinaiseksi jäseneksi kaudelle 2017 **Päivi Pennanen**, Turku.

Liiton tilintarkastajiksi valittiin **Marja-Leena Turunen** KHT ja varamies **Kari Miettinen** sekä **Katja Hanski** KHT ja varamies **Pirjo Kivelä-Ristevirta**.

Teksti: IRJA ESKELINEN
Kuvat: PIRJO SIPILÄ

120 vuotta
Valkonauhatyötä Suomessa

Onnittelemme 120-vuotiasta Turun Valkonauhaa ja toivotamme jatkuvaa siunausta ja menestystä arvokkaalle työlle.

*Oi anna meille voima tehdä kauniiksi maa
jossa vilja aaltoaa –
oi anna meille voima tehdä kauniiksi maa,
jossa laulu asustaa –
oi anna meille voima tehdä kauniiksi maa,
jossa kirkot kohoaa.*
(AALE TYNNI)

*Suomen Valkonauhaliitto
ja valkonauhasisaret eri puolilla maata*

Turun Valkonauha

– lastenkodeista ja rautatielähetyksestä tähän päivään

Turun Valkonauha ry perustettiin 120 vuotta sitten tilanteeseen, jossa Suomi oli osa Venäjän suuriruhtinaskuntaa. Sosiaalinen huolto ja vastuunkanto olivat vaatimattomalla tasolla ja suuri joukko lapsia ja perheitä oli vaila turvaa. Turkulaiset naiset tarttuivat toimeen lehtorin rouva **Nanna Jalavan** johdolla ja niin alkoi Suomen Turussa syksyllä 1896 kansainvälisen mallin mukainen valkonauhatyö. Kansainvälinen järjestö WWCTU (Valkonauhan maailmanliitto) oli perustettu 1891 Bostonissa Pohjois-Amerikassa tarkoituksenaan erityisesti lasten, naisten ja perheiden auttaminen vaikeissa elämäntilanteissa, joiden synty-

minen liittyi usein kansalaisten (tuolloin enimmäkseen miesten) alkoholinkäyttöön. Järjestö ajoi naisten yhteiskunnallisia oikeuksia vaatiessa naisille äänioikeutta sekä vaikutti yhteiskunnassa vaikuttaviin lukuisiin sosiaalisiin epäkohtiin perustamalla lastenkoteja, naisten yömajoja, paikanvälitystoimistoja ja aloittamalla etsivän sosiaalityön ns. rautatielähetyksen sekä turkulaisen rouva **Wahlbeckin** johtaman kotikäyntityön. Järjestön nimi Valkonauha viittaa jäsenmerkkiin, valkoiseen nauharuusukkeeseen. Valkoinen väri muistuttaa puhtaudesta ja työn monipuolisuudesta, sisältyyhän valkoiseen kaikki spektrin värit.

Rautatielähetyksen sisältönä oli olla vastaanottamassa asemalla Turusta työtä etsimään tulleita maalaistyttöjä, joiden riskinä oli joutua huonoihin palveluspaikoihin ja suoranaisiin vaaroihin. Tuolloin suurissa kaupungeissa oli paljon ilotaloja ja muuta naiseen kohdistuvaa epämääräistä toimintaa ja työtä etsivät, rahattomat tytöt olivat vaarassa joutua olosuhteiden uhreiksi. Valkonauha piti yllä työnvälitystoimistoa, josta välitettiin luotettavia palveluspaikkoja ja työpaikkaa odottaessa saattoi yöpyä Valkonauhan ylläpitämässä Yömajassa.

Toinen merkittävä työmuoto olivat lastenkodit. Turun Valkonauhalla oli onni saada Jarrurinkatu 3:ssa toimineen työkouluun ja lastenkodin johtajattareksi lasten rakastama **Viktoria Ekbohm**. Yhdistys ylläpiti myös yömajaa Sairashuoneen-

katu 4:ssä, jota johti menestyksellä **Anna Bergström**.

120 vuotta on sisältänyt paljon työtä, erilaisia työmuotoja muuttuvassa toimintaympäristössä. Tällä hetkellä Turun Valkonauha toimii Lounatuulet Yhteisötalossa Läntisellä Pitkäkadulla. Yhdistystä johtaa eläkkeellä oleva johtava diakoniatyöntekijä **Pirkko Larkela**, joka aloittaa myös Suomen Valkonauhaliiton puheenjohtajana 1.1.2017.

Turun Valkonauha ry juhli työn merkeissä järjestämällä vapaapäsyllisen seminaarin 19.11. teemalla ”Hyvinvoinnin ulottuvuudet”. Kouluttajana toimi Vaativan erityistason psykoterapeutti **Pekka Larkela**.

IRJA ESKELINEN

Kuva Turun Valkonauhan lastenkodista, jonka pidettynä johtajattarena toimi Viktoria Ekbohm.

Valkonauhan toimiston tytöt ja tohinat

Valkonauhalaishina olemme miettineet järjestöme toimivuutta sekä paikallisyhdistysten että liiton keskustoimiston kannalta. Toimisto ja sen työntekijät pääsihteeri **Irja Eskelinen** ja toimistos sihteeri **Nina Hurtamo** ovat naiset paikallaan. Asiat etenevät helpon näköisesti, mutta mitähän kaikkea se toimiston arki pitääkään sisällään? Päätimme lähteä ottamaan asiasta selvää.

HISTORIAN HAVINAA

Suomen Valkonauhaliitto ry:n keskustoimisto on sijainnut vuodesta 1921 alkaen Helsingissä Liisankatu 27:ssä. Talo valmistui vuonna 1896 ja siitä muodostui kristillisten järjestöjen oma talo vuonna 1921, jolloin osake-enemmistö siirtyi järjestöille.

Pääsihteeri, teologian maisteri, pastori Irja Eskelinen aloitti Valkonauhaliiton palveluksessa 1.9. 1987. Hän sai Helsingin tuomiokapituliilta, piispa **Samuel Lehtoselta** virkamääräyksen sekä pappisvihkimyksen Suomen Valkonauhaliiton palvelukseen toukokuussa 1989, koska katsottiin, että Valkonauhaliitto on kirkollinen järjestö ja täytti virkamääräyksen ehdot. Liisankadun tiloissa tehtiin peruskorjaus RAY:n rahoitta-

Irja Eskelinen tutuksi tulleen työpöydän ääressä.

mana (70 % kuluista) vuonna 1989 ja helmikuussa 1990 piispa Samuel Lehtonen toimitti remontoitujen tilojen käyttöön siunaamisen.

JÄRJESTÖN AIKAKELLON TAHDISSA

Irja Eskeliselä on nyt järjestökokemusta Valkonauhan johtotehtävissä lähes 30 vuotta. Aloittaessaan työssään hän ei arvannut, että pestistä tulisi näin pitkä. Rohkeasti hän aloitti rahoituksen etsimisen toimintaan ja laati hakemuksia eri tahoille. Hän on toiminnallaan ollut osaltaan jatkamassa valkonauhatyöhön

vuosikymmeniä liitettyä kuvaa luotettavana järjestötoimijana ja luotsannut yhdessä toisten kanssa uurrastavalla työllä liittoa läpi monien järjestötyön vaikeidenkin vuosien. Tämä työ on jatkuva haaste, koska sen avulla voimme viestiä rahoittajille toimintamme merkityksellisyydestä.

Avustushakemuksia tehdään vuosittain noin kahdeksallekymmenelle rahoitustaholle. Valitettavasti likikään kaikki hakemukset eivät tuota tulosta. Tämä työ vie todella paljon aikaa. Koskaan ei voi etukäteen tietää, mitkä tahot ottavat osaa valkonauhatyön rahoitukseen ja tämä tuo jatkuvia haasteita talouden suunnitteluun. Avustusten hakijat lisääntyvät vuosi vuoden jälkeen, joten ennakoiti on todella vaikeaa. Myös avustajien painopistealueet vaihtelevat vuosittain. Oma ongelmansa talouden hoidossa ovat kulut, joihin avustuksia ei voi käyttää. Tähän kuuluvat esimerkiksi arvokkaan toimitilan korjauskulut ja muiden asuntojen joskus yllättävätkin menoerät. On suuri vastuu säilyttää arvokas toimitila Liisankadulla toimivassa kunnossa ja se edellyttää luonnollisesti samalla koko taloyhtiön kunnossapitoon osallistumista. Talouden hoito on jokavuotinen ja tuottaa paljon päänvaivaa pääsihteerille ja hallitukselle. Myönnetty avustukset tulevat tilille vasta alkuvästä, joten on huolehdittava siitä, että vuoden alkupuoliskolla on käytettävissä riittävä puskurirahasto. Sitä paitsi avustustenantajat pitävät tärkeänä, että liiton perusasiat ovat kunnossa, he eivät pi-

dä siitä, että eletään kädestä suuhun. Luotettavuus ja uskollisuus on rakennettava ja pidettävä! Se mitataan erikseen ja aina uudelleen vuosittain avustushakemuksia käsiteltäessä.

Irja Eskelisen tehtäviin kuuluvat myös henkilöstöasiat. Hän toimii noin 20 työntekijän esimiehenä. He ovat ammattimaisia erityisosaajia, jotka tekevät työtään liiton toimistossa erilaisissa terapiaryhmissä ja yksilökeskusteluissa sekä perhetyössä. Vuosittain käytävä kehityskeskustelu vie työntekijäkohtaisesti aikaa noin kaksi tuntia. Hän toimii myös meille jäsenille niin tutun ja taidokkaasti kootun Valkonauha-lehden toimitussihteerinä.

Pääsihteerin vastuualueena ovat myös järjestön hallinto, toiminnan koordinointi ja suunnittelu sekä hallituksen kokousten valmistelu, kokoussihteerinä toimiminen ja hallituksen päätösten toimeenpano. Työpäivä muodostuu todella monenlaisista tehtävistä eikä aamulla voi tietää mitkä päivä tuo tullessaan. Järjestön aikakello tikittää omalla kiireisellä tahdillaan. Asioidella on tiukat eräpäivät, joista ei voi joustaa.

Työnkuvaan kuuluu luonnollisesti myös pappeuteen liittyviä tehtäviä. Välillä saa palvella ihmisiä heidän viimeisellä matkallaan ja joskus iloitaan kastemaljan äärellä tai kysellään tahtomista vihkikipin roolissa.

Siinä vaiheessa, kun tämä juttumme on teillä lukijoilla, täytyy pitkä lista kuluvan vuoden haasteita olla voitettuina, jotta Valkonauhan aikakello tikittäisi aikataulussaan. Toimintasuunnitelma, talousarvio, useat apurahahakemukset, syksyn ja kevään ryhmien ja seminaarien ohjelmat, lehti-ilmoitukset ja hallintokokoukset pitää valmistua ajallaan. Suunnitelmia valmistellaan myös työvaliokunnassa, raha-asiainjaostossa ja toimistossa tehdään paljon pohjatyötä, jotta hallitus voi päättää asioista ja viedä

Vas. Irja Eskelinen ja kuluneena vuonna liiton arkiston Kansallisarkistoon siirtoa hoitanut Hanna Salmi.

Vas. Helena Sipilä, Irja Eskelinen ja Maikki Vepsä.

niitä edelleen jäsenkokouksen käsiteltäväksi.

Ja kaiken aikaa Valkonauhan ovi käy ja puhelimet pirstisevät. SOME-viestintääkin pitäisi ehtiä tehdä, kotisivuja päivittää. Työ on kaiken kaikkiaan elämänmakuista ja merkityksellistä, mutta myös aika paljon voimia vaativaa.

Lopuksi Irja Eskelinen halusi painottaa, että vaikka työ on raskasta, on se kuitenkin antoisaa. Kun kysyimme, mikä on ollut hänen ”punainen lankansa” selvitäkseen tämän vaativan työn haasteista, hän vastasi, että ”Olen ollut aina rohkea kysymään apua ja neuvoa toisilta itseäni kokeneemilta asiantuntijoilta ja pitkän linjan valkonauhalaistiltoilta”.

NINALLA LANGAT KÄSISSÄÄN

Toimistosihiteeri Nina Hurtamo on työskennellyt viisi vuotta Suomen Valkonauhaliitto ry:n toimistossa. Kun soitamme liittoon, kuulemme Nina Hurtamon miellyttävän äänen ja aistimme palvelualltiuden. Arkinen työpäivä kuuluu monenlaisissa tehtävissä. Hän hoitaa puhelimen, laskutuksen, kirjanpitoa materiaalin valmistelun tilitoimistolle, asiakkaiden sisään opastamisen ja ”ovimikkona” toimimisen. Päivä on yhtä mitaista ylös, alas, puhelimeen vastaamista, puhelut sisältävät elämän kirjon laidasta laitaan. Toimistosihiteeriltä löytyy aina ratkaisu tilanteeseen. Ajanvaraukset muodostavat suurimman osan puhelusta. Jonkin verran työllistävät

Nina Hurtamo

Nina Hurtamo ja Tuulikki Perho.

myös varausten muutokset ja peruutukset. Riittämättömät toimitilat vaativat usein organisointikykyä ja luovuutta, koska vapaita tiloja kahdenkeskisiin suunniteltujen ajanvarausten ulkopuolelta tuleviin keskusteluihin ei ole aina helppo löytää.

Kun oikein pysähtyy miettimään, niin päivään mahtuu monenlaista kysyjää, kysymystä ja avuntarvitsijaa. Työntekijät tarvitsevat esi-

merkiksi kopioita ja työlistoja. Usein annetaan tietoa myös muista auttamistahoista ja verkostoista sekä työntekijöille että asiakkaille.

Välillä Opiskelijakodin opiskelija soittaa summeria. Hän saattaa tarvita todistusta opintotukipapereihin tai kodin oven lukko ei toimi tai ikkuna on turvoksissa. Toisinaan ollaan muuttamassa sisään tai ulos. Silloin tavataan uusia asukkaita tai sanotaan näkemiin onnentoivotusten kera kodista muuttavalle.

Entäpä kun on tulossa jäsenkokous. Kuka huolehtisi kahvituksesta ja järjestelyistä? Onneksi Nina Hurtamolta eivät ideat ja organisointikyky lopu ja homma hoituu muiden töiden ohessa. Kotimatkan varrella poiketaan Prismaan tai Citymarkettiin, kun siellä on tarjouksessa kahvi tai jotakin muuta edullista, jota tarvitaan kokouskahvituksessa. Irja Eskelinen painottaa myös, että hän ja Nina Hurtamo haluavat aidosti palvella yhdistyksiä ja kaikkia Valkonauhassa asioivia. Liiton toimistossa kokouksissa käydessämme saamme aina tulla kauniisti koristellun kahvipöydän antimien ääreen taustamusiikin johdattamana. Tunnelma on joka kerta yhtä sykehdyttävä. Pääsihteerin mukaan tällä tavoin halutaan antaa arvostus vapaaehtoistyötä tekeville jäsenyhdistysten edustajille. – Koskettaa huomaavaisuutta.

Toimistosihiteeri Nina Hurtamo arvostaa valkonauhatyö-

tä ja kokee työn mielekkääksi, koska tuntee, että ihmiset todella saavat avun ja työtä tehdään matalalla profiililla.

TOIMITILAT

Valkonauhaliiton toimiston tilat ovat monenlaisessa käytössä. Perhetyöntekijät aloittavat työnsä kahdessa huoneessa aamulla kello kahdeksan ja pääsihteerillä ja toimistosihiteerillä on omat huoneensa. Kello 16.30 jälkeen on Nina Hurtamon työhuonekin asiakastyön käytettävissä.

JÄRJESTÖTYÖ

Järjestötyössä erilaiset muutokset ja kuohunnat ovat aika yleisiä. Oman keskeneräisyyden ja tietämättömyyden tunte kiihtyvällä vauhdilla muuttuvassa toimintaympäristössä vaikuttaa myös Irja Eskelisen ja Nina Hurtamon jaksamiseen. Näissä tilanteissa toivotaankin, että liiton hallitus ja paikallisyhdistysten ydintoukijat osaisivat ja huomaisivat

kannustaa ja tukea toimiston työväkeä.

VOIMAVAROISTA HUOLEHTIMINEN

Koemme, että yhdessä tekemisen into ja yhteisöllisyys ovat Valkonauhan vahvuus. Kun astuu Liisankadun toimistoon, aistii kodikkuutta ja menneiden sukupolvien uusrastuksen jättämää siunatun tulehmissen tunnetta.

Toimistossa joudutaan tekemään paljon tunnettyötä. Valkonauhatoiminnan tarkoituksena on laaja-alaisesti edistää ihmisten hyvinvointia tilanteissa, joissa psyykinen ja fyysinen jaksaminen on vaarassa. Syynä ovat päihitteet, perhevaikeudet, mielen-terveyteen tai elämäntapaan liittyvät ongelmat. Työssä pitää osata kohdata ja käsitellä omia ja Valkonauhasta apua hakevien asiakkaiden tunteita. Väistämättä monenlaisia tunteita syntyy myös vuorovaikutuksessa työntekijöi-

hin, vapaaehtoisin, hallitukseen, jäsenistöön, paikallisyhdistyksiin ja koko vallitsevaan toimintaympäristöön.

Näissä haasteissa voi vain toivoa, että työntekijöillä on paikat, joissa he saavat keventää tunnekuormiaan. Muussa tapauksessa on vaarana uupuminen. Kunnioitus, aitous ja empatia ovat Valkonauhan peruskiviä, jotta voidaan kohdata apua tai tukea etsivä ihminen. Toivomme, että me kaikki toimiston suuntaan asioivat muistaisimme huomioida myös työntekijöiden jaksamisen.

Työniloa, terveyttä ja siunausta toimiston puuhanaisille päivien pimetessä ja rännän rätkeessä ikkunoihin ja katuun!

PAULA KUPIAS

Suomen Valkonauhaliitto ry
hallituksen jäsen

SINIKKA VILÉN

Tampereen Valkonauha ry
hallituksen jäsen

Kutsu!

Hallituksen joulukahvit

järjestetään os. Liisankatu 27 A 3/Suomen Valkonauhaliitto
lauantaina 10.12.2016 alkaen klo 12.00.

Ohjelmaosuus alkaa klo 13.

Ohjelmassa on joululauluja ja Pirkko Laakson Joulun Sana.

Tervetuloa ja tuo mukanasasi ystäväsikin!

Pieni joulun lapsi, joulu meille tuo. Saavu joka kotiin, saavu lasten luo.

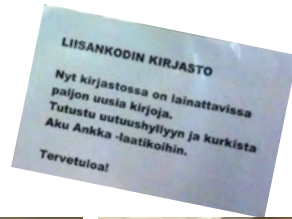
Saavu sinne, missä epäsope on, anna koteihimme henki sovinnon.

Saavu sinne, missä joku yksin jää. Anna jouluilon hänet yllättää.

Pieni joulun lapsi, valo maailman. Sinä meille annat juhlan oikean.

(Jukka Salminen)

Liisankodin KIRJASTO

Valkonauhasisar **Eila Hänninen** on ahkeroinut useita kertoja Katajanokan Luotsikadulle muuttaneen Suur-Helsingin Valkonauha ry:n ylläpitämän Liisankodin kirjastohankkeessa tämän syksyn aikana. Eilan ystävä **Katariina Kiiliäinen**, on kirjastoalan ammattilaisena johtanut kirjojen valitsemista ja järjestelystä hyllyihin. Kirjastot ovat paikkoja, joissa on tarjolla monenlaista tarjontaa mielen virkistykseksi – niinpä Liisankoti voi ilolla esitellä, että asukkailla ja työntekijöillä on nyt oma sellainen.

Eila ja Katariina ovat järjestäneet ja luokitelleet Liisankodin kokoelmaan kuuluvat teokset huolellisesti, kuten kunnan kirjastossa kuuluu tehdä. He ovat kartuttaneet kokoelmaa uusilla teoksilla divareista ym. paikoista. Myös ulkopuoliset valkonauhatusyöstyvät ja toiset valkonauhasisaret ovat lahjoittaneet kirjoja. Uskon, että Liisankodin asukkaat saavat Eilan ja Katariinan innolla toteuttamasta kirjastohankkeesta iloa ja mukavaa ajanvietettä, ystäviä kirjoista ja puheenaihetta toisten kanssa. Nojatuolissa istuen, ja lukulampun alla, voi lukea elämäkertoja paneutuen toisten tarinoihin ja löytää eväitä omaankin elämään. Valikoimassa on em. lisäksi paljon kaunokirjallisuuden

Yläkuvasa oik. **Katariina Kiiliäinen** on antanut aikaansa ja ammattitaitonsa Liisankodin kirjaston perustamiseen.

Vas. **Eila Hänninen** on löytänyt mielenkiintoisen teoksen sisällytettäväksi Liisankodin kirjaston kokoelmiin.

Kirjasto on hyvässä järjestyksessä ja varmasti innostaa sinne tulijoita tarttumaan teoksiin.

si. Lukeminen voi herättää myös innostuksen päiväkirjan kirjoittamiseen, mikä voi olla väline käsitellä omia kysymyksiä ja kokemuksia ja niistä puhumista.

Asukkaiden keskuudesta löytyi heti kaksi kirjojen ystävää, **Katja** ja **Tuija**, jotka haluavat pitää kirjaston järjestyksessä ja palauttavat kirjat hyllyihin.

Teksti: IRJA ESKELINEN
Kuvat: EILA HÄNNINEN

uusia ja vähän vanhempiakin teoksia, luontokirjoja, matkailukirjoja, dekkareita, erilaisia elämäntaito- ja tietokirjoja. Hengellisiä- ja hartauskirjoja on myös tarjolla.

Kirjastossa on myös kuvalehtiä ja sanaristikoita. Tila on nyt viihtyisä ja olisi oivallinen paikka esimerkiksi kirjallisuuspiirin aloittamiseksi.

Musiikki LUO SILTOJA JA YHDISTÄÄ

► *Itse tehty arki* on yhteisöllinen, kulttuurista tassa-arvoa ja saavutettavuutta edistävä hanke, joka edistää ihmisten yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja tassa-arvoa. Suomen Valkonauhaliitto sai hankkeeseen 5 000 euron erityisavustuksen Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Hanketta on toteutettu Oulussa, Lappeenrannassa, Joutsenossa, Vantaalla ja Tampereella, kullakin paikkakunnalla hieman eri muodoin. Tampereella hankkeen toimintaa ovat järjestäneet ja koordinoineet **Katri Nahkuri** ja **Sinikka Vilén**.

Katri ja Sinikka organisoivat syksyllä kaksi musiikkitapahtumaa. Ensimmäinen toteutettiin 13.9. Palhoniemen huoltokodissa, jossa musisoi laulava kitaristi **Arto Pietiläinen**. Asiakkaat ohjautuvat Palhoniemen huoltokotiin pääsääntöisesti sairaaloista, avohuollossa ja kotoa. Paikka sijaitsee Kurussa noin 30 kilometriä Tampereelta. Mukana tilaisuudessa olivat Katri ja **Eero Nahkuri** sekä Sinikka Vilén. Kuulijoita oli runsaslukuinen määrä ja tunnelma tiivis. Mukaan ohjelmistoon mahtui sekä hengellistä musiikkia että muita elämänmakuisia lauluja.

Arto Pietiläinen luonnehtii itseään Taivaan Isän lähettämäksi trubaduuriksi sinne, minne kutsutaan.

Tampereen Hervannassa toimivassa huoltokodissa Väkipyöränkadulla järjestetyssä musiikkitapahtumassa 18.9. konsertoi Laulava seiväshyppääjä, Yhden Joukon Yhtye eli **Jouko Mäki-Lohiluoma**. Koti tarjoaa asumispalvelua tamperealaisille asunnottomille päihde- ja mielenterveysongelmaisille naisille ja miehille. Sielläkin tunnelma oli lämminhenkinen ja tilaisuus mieliä koskettava. Mukana tilaisuudessa olivat Katri Nahkuri ja Sinikka Vilén.

Teksti ja kuvat: SINIKKA VILÉN

Ylh. **Jouko Mäki-Lohiluoma** eli Yhden Joukon Yhtye.

Vas. **Arto Pietiläinen**.

Vas. **Sinikka Vilén** ja **Katri Nahkuri**.

Jouluyön ihme

Olen kuullut valtavan määrän uskon tulleiden ihmisten todistuksia. Näissä todistuksissa on hyvin monissa sama yhteinen piirre: Jumala on herättänyt ihmiset elävään toivoon ja uskoon yön hiljaisina hetkinä heidän ollessaan yksinäisyydessä. Tuon kohtaamisen ja Pyhän Hengen kosketuksen jälkeen ei mikään enää ole niin kuin ennen. Itse kuulun myös tuohon samaan joukkoon. Vuonna 1978 koin eräänä joulukuun yönä jotain, joka ei unohdu koskaan. Levoton mieli ja harhaileva sielu astui oman taistelunsa jälkeen hyvin konkreettisen kohtaamisen kautta uuteen elämään. Elämän Herraksi oli vaihtunut Vapahtajamme Jeesus Kristus.

Olen usein pohtinut ja jopa vakuuttunutkin siitä, että suurten kokousten ja tilaisuuksien ohella – tai jopa sijaan – nämä yölliset hiljaisuudessa tapahtuvat muutokset ovat yleisiä ja pysyviä. Tämä ei tee edellisiä turhiksi. Sanaa tulee kylvää niin isoissa kuin pienissäkin porukoissa tavalla ja toisella. Sanan kylvön jälkeen seuraa kuitenkin kasvuprosessi. Jumalan Pyhä Henki muokkaa sanan siemenen maaperää ja usko saa varttua rauhassa. Uskon puhkeaminen kukkaan tapahtuu monen elämässä ihmisen sydämen ja Jumalan Hengen välisessä kahdenkeskisessä vuoropuhelussa. Näitä vuoropuheluja käydään hyvin usein juuri öiseen aikaan hiljaisuudessa, yksinäisyydessä. Joskus rauhassa ja joskus toivottomuudessa ja tais-

telussa. Taivas koskettaa maata. Se, mitä tapahtuu, on valtava yllätys. Elämän suurin muutos, josta ei voi olla kertomatta ja josta ei voi olla kiittämättä. Muurit murtuvat ja uuden uskon rakennuksen perustukset valetaan.

Jouluyön evankeliumissa tapahtuu jotain aivan samaa. Yön yksinäisyydessä työskenteleville paimenille tuodaan taivasmaan päälle. Heidät kutsutaan pelon, yksinäisyyden, raadannan ja toivottomuuden keskeltä löytämään elämän uusi voima ja toivo. Heidät kutsutaan elämän suurimman aarteen äärelle näkemään Jeesus-lapsessa maailman valo ja Vapahtaja. Vanhan liiton lupaukset olivat muuttumassa näkemiseksi. Paimenten sydämet täytti kiitos ja ylistys kaikesta siitä, mitä olivat kuulleet ja nähneet.

Näin tänäänkin. Valmistelomme joulua. Se on aivan oikein. Sopivassa suhteessa. Rakennamme joulun suunnitelmia siten, että, kun joulun hetki koittaa, niin meillä olisi lepo ja rauha ottaa joulun rauha ja sanoma vastaan. Toki valmisteluissa on oltava realisteja ja muistettava, että tulee se joulu hieman vähemmälläkin touhuamisella. Ja vähemmälläkin varoilla. Kaikkien näiden valmistelujen jälkeen tapahtuu yhä uudelleen ja uudelleen vuodesta toiseen jotain, joka on sukua uskon tulon kokemukselle. Senkään jälkeen ei mikään ole ollut enää niin kuin ennen. Joulun sanoma yllättää meidät. Havaitsemme, että joulun rauha laskeutuu sitä odottavan sydämeen. Pyhän tunto koskettaa ihmisen sydäntä. Silloin me vuosi vuoden jälkeen ymmärrämme, että meidän valmisteluillamme on kyllä oma paikka joulun tekemisessä, mutta varsinainen joulu laskeutuu keskellemme vasta, kun olem-

me Sanan äärellä, Pyhän äärellä, Jumalan Hengen vuorovaikutuksessa. Siinä meille uudistetaan uuden elämän ja toivon valtakunnan vallankumouksellinen sanoma: ”Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra Daavidin kaupungissa.”

Tämä sanoma ja Pyhän kosketus murtautuu meidän ihmisten elämään ja sydämiin riippumatta missä olemme ja keitä olemme. Tuo sanoma on annettu kaikkeen maailmaan ja kaikille. Älä sulje itseäsi joulun yllätyksen ulkopuolelle olitpa sitten kuka tahansa ja missä tahansa. Anna Jumalan Hengen toimia elämässäsi yön hiljaisuudessa ja yksinäisyydessä. Hän hoitaa meidät sisäisesti terveiksi ja antaa levon ja rauha sydämiimme.

VESA MÄKELÄ
rovasti
Kylmäkosken vankila

Muistoja Emmauskodin

arjesta ja juhlasta

Kirjoittaja taidemaalari **Eeva-Liisa Ruotsinsalo** asui lapsuudessaan sodan jälkeen Helsingin Valkonauha-Vita Bandet i Helsingfors ry:n ylläpitämässä Emmauskodissa, koska hänen äitinsä **Martta Elisabeth Kannikoski** toimi kodin johtajattarena. Eeva-Liisa muistelee, että Martan johtajuus ajoittui 1947–1955 väliseen aikaan. Martta Kannikoski oli ennen Valkonauhan palvelusaikaa vuosina 1946–1947 Tuupovaaran Kunnalliskodin johtajattarena. Eeva-Liisa oli äidin mukana myös Tuupovaarassa ja kävi kansakoulua Öllölässä. Tuupovaarasta Kannikoski palasi Kauniaisten Emmauskotiin.

Martta Kannikoski oli vuoden 1955 jälkeen perustamassa Helsingin Katajanokalle Eeva-Maria kotia ja toimi sittemmin kodin johtajattarena. Martta Kannikoski syntyi Espoossa vuonna 1904. Hänen vanhempansa olivat kauppias **Ville Minkkinen** ja puoliso **Josefiina Minkkinen** (syntyyään Valkonen). 1920-luvulla perustettu Minkkisen Kauppa sijaitsi Espoon Brinkinmäessä ja osin sieltä alkaneilla kokemuksilla ja suhteilla Martta kykeni johtajakaudellaan pitämään Emmauskodin jättitalouden jotenkin siedettävänä ja hallinnassa. Martta oli perheensä vanhin tytär. Hän suoritti keskikou-

lun, sosiaalitoimen kurssiopinnot, Suomen Valkonauhaliiton järjestämän poliisikoulutuksen sekä emäntäkoulun. Hän puhui ja kirjoitti kotimaisten kielten lisäksi myös melko hyvin venäjää. Martta kuului Vapaa-kirkkoon ja harrasti kuorolaulua, lukemista, yhdistystoimintaa sekä käsitöitä. Martan koulutus ja kotona opittu taloudenpito olivat hyvä yhdistelmä Emmauskotia johtaessa.

Helsingin Valkonauha-Vita Bandet i Helsingfors ry perusti heti yhdistyksen perustamisen jälkeen vuonna 1905 Emmauskodin, joka toimi useissa eri paikoissa ennen sijoittumista Kauniaisiin Stenbergin huvi-

laan. Yhdistys sai vuonna 1923 ostetuksi tämän entisen insinööri Stenbergin 28 huonetta käsittäneen huvilan palstoinneen. Koti esiintyy Valkonauhan papereissa useilla eri nimillä. Nimi vaihtelee kunkin ajankohdan toiminnallisen sisällön mukaan. Koti esiintyy arkistotiedoissa ainakin Emmauskotina, Valkonauhan tyttökotina, Äitikotina ja Valkonauhakotina. Äitikodin nimi sijoittuu aikaan, jolloin kodissa tarjottiin turvaa erityisesti nuorille yksinhuoltajajäideille. Tässä artikkelissa käytämme kuitenkin yhtenäisyyden vuoksi vain nimeä Emmauskoti.

Huvilan suunnittelija oli arkkitehti **Lars Sonck** ja sen rakennutti tanskalaisyyntyinen **Ida Nissen**. Ida Nissen rakennutti huvilan lepokodiksi, joka toimi suurimmalta osin Pietarista tulevien venäläisten asiakkaiden varassa. Lisäksi lepokotia käyttivät taiteilijat, kirjailijat ja tiedemiehet. Venäjän vallankumouksen jälkeen asiakkaat katosivat, Ida Nissen siirtyi marsalkka **Mannerheimin** taloudenhoitajaksi hänen valtionhoitajakautensa ajaksi ja huvila siirtyi insinööri **Rolf Stenbergille** ja sittemmin vuonna 1923 Helsingin Valkonauhalle.

Martta Elisabeth Kannikosken aikana asukkaat olivat eri-

laisista elämänvaikeuksista kärsineitä tyttöjä ja naisia. Esimerkiksi marraskuussa 1953 Helsingin Valkonauhan johtokunta anoi määrärahaa, jolla voitaisiin palkata Emmauskotiin mielisairaanhoitajatar. Perusteluissa mainitaan, että viimeisen puolivuotisjakson aikana kodissa oli Helsingin kaupungin sijoittamana 55 potilasta, joista 48 kärsi mieli- ja hermotaudeista. Emmauskotiin asiakkaat ohjautuivat Sielullisesti sairaiden huoltotoimistosta sekä vastaanottoasemalta, Kammion, Kivelän, ja Marian sairaalasta, Naistenklinikalta sekä huoltoviraston irtolais- ja alkoholistitoimistosta. Kun mietimme kodin asukkaiden tulosityitä, on hyvä muistaa sodan jälkeiset vaikeat ajat. Maassamme oli paljon huono-osaisuutta, sodan tuomaa kurjuutta sekä sen tuhoamia ihmisiä. Huono-osaisuus näkyi korkeina rikollisuuslukuina ja lasten sekä nuorten heikkoina kasvuolosuhteina.

Vuonna 1953 Emmauskodissa oli johtajatar, kaksi vaki-naista ja yksi tilapäinen päivä-apulainen, mutta kenelläkään ei ollut sairaanhoidollista ammattikoulutusta. Talon lääkärinä toimi toinen kaupunginlääkäri **E.J. Lehtosuo**. Yhdistys koki tarvitsevansa myös kodissa

säännöllisesti käyvän psykiatrin palveluja. Sosiaaliministeriön laitostarkastaja lääk.lis. **Gurli Särkilahti** teki kotiin tarkastuskäynnin 18.12. Hän kirjoittaa raportissaan: ”Koti teki kodikkaan ja kiinnostuksella hoidetun vaikutuksen, mutta henkilökunta on aivan riittämätön.” Esimerkiksi vuoden 1952 aikana Emmauskodissa oli hoidettavana 168 potilasta. Emmauskodin toiminnasta kantoi aktiivisesti vastuuta yhdistyksen johtokunta ja valkonauhaisaret vieraillemalla säännöllisesti kodissa ja ottaen osaa myös käytännön töihin.

1960-luvulle tultaessa Emmauskodin asukkaiksi tulivat Helsingin kaupungin huoltoviraston lähettämät vanhukset ja kodin toimintaa jouduttiin supistamaan, sillä paloturvallisuuden vuoksi asukkaita ei saanut sijoittaa kodin toiseen kerrokseen. Helsingin Valkonauha-Vita Bandet i Helsingfors joutui luopumaan Emmauskodista 1978 ja myynnistä saaduista varoista muodostettiin Valkonauhasäätiö, jonka tarkoituksena on kristillisellä pohjalla edistää raittiita elämäntapoja sekä taloudellisesti tukeaan sen kaltaista työtä ja siten lisätä sosiaalista turvallisuutta yhteiskunnassa.

(jatkuu seur.sivulle)

(jatkoa edell. sivulta)

Lumppukuorma, saippuaa ja kreppipaperia

Rakennus oli suuri, kolmikerroksinen kalliolle rakennettu huvila. Se oli Lars Sonckin suunnittelema, upea ja laitoskäyttöön epäkäytännöllinen, mutta kodiksi erinomainen. Talossa oli johtajattaren lisäksi emäntä (Alma), sairaanhoitaja, käsityöohjaaja (Selma Puhakka) ja liinavaate- pesulavastaava (Vierkoski). Kaikki toimet hoidettiin yhteistyössä kodin asukkaiden kanssa. Ulkorakennuksia oli useita: sauna, leivintupa ja eläinsuoja.

Kukkasali oli L-muotoinen, Biedermeierkalusteilla kalustettu kaunis huone. Toinen L-sakara antoi aurinkoon ja sen ikkunalaudoilla ja kahvipöydillä vaalittiin isoa lajitelmaa huonekasveja. Toinen sakara oli yhdistetty sali ja ruokasali, jota käytettiin vain vieras- ja kokoustilana sekä hartaushetkinä. Seinillä oli muotokuvia ja vakava-aiheisia maalauksia. Oven vieressä oli isokokoinen urkuharmoni.

Kun kukkasalin pöydät katettiin ja puhtaat, silitetyt esiliinat olivat kaikilla tytöillä yllään, oli se merkki siitä, että vieraita oli tulossa Valkonauhakotiin. Tulossa saattoivat olla ”Liisankadun maisterit” (Sylvia Silanmaa, mukanaan kasvatitytär Sinikka ja Mimmi Hakalehto) omien vieraidensa kanssa, joita olivat lahjoittajat, toiminnan tukijat joskus jopa ministeri.

Joulun alle maistereiden mukana tuli paljon odotettu lumppukuorma. Se oli keräysten ja lahjoitusten arvokas tuotos. Kuorma purettiin pihalle pakkaseen, jossa tytöt erottelivat käyttökelpoiset ja korjattavat ja kaikki eri laadut toisistaan omiin kasoihin. Lopuksi kasat kannettiin saunaan ja levitettiin lauteille, jossa ne saivat saunakuuman käsittelyn. Kaikki tämä tehtiin loishäädön takia. Myöhemmin tytöt korjaillivat lumpuista Selma Puhakan opastuksella käyttövaatteita, tilkkutäkkejä ja muita vuodevaatteita laadun mukaan. Neuleet purettiin lankakeriksi sukien ja lapasien neulomista varten, ja loppuun kuluneet lakanat, pyyheliinat yms. leikattiin matonkuteiksi. Esimerkiksi Kaunialan sotasairaalan tiloihin kudottiin Emmauskodissa räsymattoja. Napit, nepparit ja ehjät vetoketjut ratkottiin visusti talteen; se oli askare johon leikitoverini Sinikka Sillanmaan kanssa osallistuimme.

EVA-LIISA RUOTSIN ALUSTYÖ NIMETTÄN ”MANSIKKAPAIKKA”

Amerikasta tuli jouluksi lahjoituskolli. Sen sisältö oli kuitenkin suuri pettymys. Pussit sisälsivät etupäässä kesävaatteita, ohutta puuvillaa, kummallisia hihattonia puseroita, uimapukuja ja riemunkirjavia röhhelömekkoja, joiden räikeyttä juu-

ri sodan jaloista selviytyneet suomalaiset vieroksuivat. Pettymyksen korvasi kuitenkin lähetykseen eksynyt aarre. Sieltä löytyi pakkaus hajusaippuaa, amerikkalaisia hajusaippuaa; sellaista herkkua ei Suomessa oltu nähty tai haisteltu vuosiin, jos koskaan. Joulusauna oli juhlaa, kun jokainen talon asukas sai pestä itsensä ihanasti tuoksuvalla saippualla, joka vaahtosi! Tyttöille se oli elämää suurempi juttu, tuoksua hyvälle. Normaalisti käytössä oli vaahtomatonta harmaanruskehtavaa pyykkisaippuaa, eli yleissaippuaa, jota keittiöihme Alma valmisti tyttöjen avustamana suuria levyjä keittiön rautaisessa muuripadassa ih-

raisista teurasjätteistä keittämällä. Valmistaminen oli inhottavan hajuista ja koko talo lemusi kolmatta kerrosta myöten.

Emmauskodin periaatteet

Emmauskodin periaatteet olivat: siisteys, siivitys, ahkeruus ja kodinomaisuus. Kaikkia näitä noudatettiin oikein olan takaa. Ohjeistus tuli ”Liisankadun maistereilta”, mutta valvontaa ei pidetty, vaan asioihin suhtauduttiin hienotunteisesti, ymmärtäväisesti ja jopa hienostuneesti. Huoneisiin ei tultu koputtamatta. Tervehdittiin. Ruokaruokokset luettiin ja iltasanaan osallistuttiin. Talossa ei kiroiltu, huudettu eikä vihelletty. Valitettavasti siellä itkettiin hyvin paljon, sillä jokaisella asukkaalla oli surullinen, usein järkyttävä historia takanaan. Äitini tapasi huoata, että missään tyttökodissa ei alushousupyykin lisäksi ole niin valtavaa nenäliinapyykkiä, kuin Emmauskodissa. Emmauskodin kuuluisa pyykkitupa onkin asia, johon voin palata sitten kun kerron lisää kodin toiminnasta, käsityöhuoneesta, leipomosta ja rutiinitöistä ylipäätään.

Emmauskodin ympärillä ei ollut aitoja eikä ovia lukittu, mutta luvatta ei alueelta saanut poistua. Näistäkin lisää jossakin toisessa Valkonauha-lehden numerossa. Tämän päivän mukaan tytöt olisivat asiakkaita tai naispotilaita tai peräti naisvankeja, mutta Valkonauhaliitto ohjeistuksessaan tähdensi sanoja koti ja tyttö. Se oli koti kaikille näille paljon kärsimystä nähneille ja kokeneille nuorille naisille. Sota ja sen mukanaan tuomat olosuhteet olivat koituneet nuorten surulliseksi kohtaloksi. Äitini yritti olla näille ”lapsille” jonkinlainen äiti, sillä melkein lapsiaan nykyajan mittarin mukaan monet näistä nuorista naisista olivat.

Joulun odotusta Emmauskodissa

Joulun odotus oli siivousta sanan varsinaisessa merkityksessä sekä vierailijoiden odo-

tusta, jouluruokia ja joulutunnelmaa. Surullista oli, että juuri jouluna niitä kyneleitä vuodatettiin. Kaivattiin kuolleita tai välinpitämättömiä vanhempia ja omaisia, pois otettuja vastasyntyneitä tai huostaan otettuja lapsia, sulhasta, joka oli kadonnut teille tietämättömille tai murehdittiin lukuisia sairauksia, jotka puutteellisilla lääkityksillä yritettiin pitää kurissa.

Tytöt olivat perustaneet myös oman kuoron. Kuoron jäsenistä Berit ja Ann-Mari olivat ummikko ruotsinkielisiä ja siksi kuoro esitti joululauluja myös ruotsiksi. Se herätti maistereiden vieraisa ihastusta, koska moni lahjoittaja oli suomenruotsalainen. Kuoro pyydettiin monesti esiintymään vierailijoille. Sinikan kanssa saimme olla mukana joululaulukuorossa, jota äitini säesti urkuharmoinilla.

Joulukuusi oli sijoitettu alahalliin. Suuri kuusi olisi ollut aika alaston ilman koristeita, mikäli tytöt eivät olisi ahkeroineet sen oksille pieniä olkihimmeleitä. Lisäkoristelua kuuseen ja huoneisiin saatiin kreppipaperista, josta muotoiltiin venytelämällä erivärisiä ja kokoisia kelloja ja kukkia. Kreppipaperista irtosi helposti väriä ja kun huulipunasta ja meikeistä ylipäättään oli pula, tytöt punasivat huulensa kostutetulla kreppipaperilla.

Joulupöytä sodanjälkeisessä Kauniaisten Emmauskodissa oli puutteesta huolimatta kauniisti katettu, puhdas ja viihtyisä. Aterian jälkeen kokoonnuttiin kukkasaliin. Joulupöydän ruokalista oli suunnilleen seu-

raava: Lihalientä ja piirakoita, joulukinkkua, laatikoita ja läskipannukakkua. Jälkiruokana nautittiin korviketta sekä pipareita ja pullaa kukkasalissa. Pöydässä saattoi olla muutakin, mutta nämä muistan, koska mitään niistä emme Sinikan kanssa halunneet syödä, vaan Alma laittoi meille erikseen suurenmoista herkkua, riisipuuroa voisilmällä.

Joululahjoista mieleeni on jäänyt yksi asia. Muistan Rauha-nimisen tytön, joka oli toisesta jalastaan rampa eikä osannut lukea. Hän sai joululahjaksi Musta Pekka pelikortit, enkä voinut mitenkään käsittää, että mi-

nä 7–8-vuotias jouduin lukemaan aikuiselle Rauhalle mitä kortteihin oli kirjoitettu. Rauhalla oli voimakas laulunääni. Hän lauloi hyvin ja osasi myös ”renkukuksia” eli saksalaisia schlaagereita ulkoa.

Emmauskodissa aamut aloitettiin aina ruokasalissa virren tai hengellisen laulun veisaamisella ja ruokarukouksella. Päivä päättyi illalla samoin. Päivät tehtiin töitä (siivous, käsityöt, pesutupa, mankeli, patjojen ja tyynyjen puhdistus kuumakeittämällä,

klapitalkoot, saunan lämmitys, keittiöapu jne). Joka sunnuntai kokoonnuttiin kukkasaliin, luettiin Raamattua ja laulettiin urkuharmonin säestyksellä.

Kukkasali oli nimensä veroinen. Siellä vaalittiin kaktusten lisäksi lukuisia viherkasveja. Sisääntulohallissa oli kattoon ulotuva appelsiinipuu, joka erään kerran kaikkien hämmästykseksi tuotti kolme kanan-

Eeva-Liisa Ruotsinsalolla on paljon muistoja Emmauskodista.

munan kokoista hedelmää. Kun Yön kuningatar kukki, kokoonnuttiin joukolla ”yösumpille” ja kanelikorpuille ihailemaan valtavaa valkoista kukkaa ja nauttimaan sen huumaavaa tuoksua.

Suomen Valkonauhaliitto oli 1950-luvun alussa mukana järjestämässä tyttöjen ja varhaisnuorten raittiusleirejä eri puolelle Suomea. Osallistuin Sinikka Sillanmaan kanssa tällaiseen telttamajoitusleiriin. Leiriltä mieleeni on jäänyt Raittiuslaulun sanat:

(1. säkeistö)

*On aate pyhä ja kallis
sen puolesta taistellaan,
jos voittaa Luojamme sallis
ois onni se Suomen maan,
pois murhe, köyhyys haihtuis'
työ tervettä voimaa tois'
ja iloksi itku vaihtuis'
ja kyneleet kuivuis pois.*

Muistin varassa ja äitini, Kauniaisten Emmauskodin johtajatar, Martta Elisabeth Kannikosken mukaan kirjoittanut,

EVA-LIISA RUOTSINSALO
taidemaalari Kirkkonummelta

EVA-LIISA RUOTSINSALON TYÖ.

Kirjoittaja Eeva-Liisa Evita Ruotsinsalo (Brotherus, os. Kannikoski) syntyi 4.6.1940 Helsingissä. Koulutukseltaan hän on taidemaalari (naivistinen taide – naive art). Taiteilija Eeva-Liisa Ruotsinsalo osallistui ensimmäiseen ryhmänäyttelyyn 19-vuotiaana 1959 Englannissa, jossa hän oli Traditional English Pottery and pottery-painting opissa Windsor-Etonissa. Taideopinnot hän rahoitti työskentelemällä Eton Collegessa. Taiteilija on jatkanut työtään maalaamalla sekä havainnoista että mielikuvitusta käyttämällä. Naivistinen taidesuuntaus on myötäsytynen ja luonteenomainen, jota taiteilija on tukenut teknisellä koulutuksella, kuten akvarelli-, akryyli-, öljy- ja ikonimaalaus, opettajinaan alan asiantuntijat. Taiteilija on osallistunut lukuisiin yhteisnäyttelyihin eri puolilla Suomea sekä pitänyt yksityisnäyttelyn Galleria Skarpansissa Maarianhaminassa Ahvenanmaalla. Hän on asunut ja saanut kokemuksia Windsor-Etonin lisäksi New Yorkissa, Lontoossa, Malagassa ja Geraldtonissa, Australiassa. Pitkään jatkuneen uransa aikana taiteilija on kokeillut useita taidesuuntia, mutta naivismi on hänellä myötäsytynen ja luonnollinen ilmaisutyyli. Taiteilija Eeva-Liisa Ruotsinsalo kuuluu Taidemaalariiliittoon ja on Teoston, Ukir ry:n ja Kulttuuriseura Pro Kirkkonummen jäsen. Taiteilijalla on oma yksityinen Galleria & Ateljee Lilla Westerkulla Kirkkonummella.

Yhteydet:
Eeva-Liisa Ruotsinsalo
puh / mobile 3584077864
evita@kolumbus.fi

Joulumuistoja **Etiopiasta**

Etiopiassa joulua vietetään aina loppiaisena. Silloin maan ortodoksikristityt ja protestantit kokoontuvat perheineen yhteiselle juhla-aterialle. Paikalla on paljon väkeä. Perhe tarkoittaa siellä ydinperheen lisäksi myös isovanhempia, tätejä ja setiä. Ketään ei jätetä yksin joulunaakaan. Joulukuusi on etiopialaisille hyvin uskonnollinen juhla. Lahjoja ei jaeta. Tärkeintä on olla yhdessä ja syödä pitkään ja juoda monta kuppia traditionaalisesti valmistettua, itse paahdettua tummaa kahvia.

Etiopialaisessa juhlapöydässä on injeraa, hapanta lättyä, jota kastetaan erilaisiin herkullisiin kastikkeisiin. Jouluna tarjolla on myös lihakastiketta. Pääruuksi on lammasta tai kanaa ja keitettyjä kananmunia tulisessa kastikkeessa. Sika ei kuulu ruokapöydän antiimiin.

Me ulkomaalaiset saimme siis juhlaa joulukuusi Etiopiassa aina kaksi kertaa. Ensimmäisen vietoimme omaa jouluamme ja sitten loppiaisena juhlimme vielä yhdessä etiopialaisten ystäviemme kanssa.

Etiopiassa noudatetaan Juliaannista kalenteria. Siellä on meillä tänä vuonna 2009. Vuosi vaihtuu syyskuussa, ja vuodessa on kolmetoista kuukautta.

Etiopialaiset syövät injeraa joka päivä, myös jouluna. Kuvassa juhlaateria; injeralättyjä monella erilaisella herkullisella kastikkeella höystettynä.

Perheemme omaan jouluperinteeseen kuuluu, että tarjolla on suomalaista jouluruokaa riippumatta siitä, missä päin maailmaa satumme olemaan. Tämä on erityisesti lapsille tärkeää. Kinkkua pitää olla, maksoi mitä maksoi. Etiopiassa tämä oli pienoinen ongelma koska sika on saastainen eläin niin muslimille kuin ortodoksikristityillekin. Myös protestantit viestävät porsaanlihaa. Kinkun

saamiseksi piti siis nähdä tavallista enemmän vaivaa.

Kuulimme huhun, että yhdessä tietystä kaupasta saisi tiskin alta ostaa possua. Siis sinne. Myyjän vaihkeista käsimerkeistä ymmärsimme, että olimme tulleet oikeaan paikkaan ja lopulta poistuimmekin kaupasta kera muhkean potkapalan, jonka kuljetimme käärittynä keittiöömme. Näin erosimme

tavallisista etiopialaisista, jotka ostavat juhlaa varten elävän lampaan tai kanoja, jotka sitten kuljettavat esimerkiksi mopon tarikalla kotiin teurastettaviksi. Joulun valmistelumme olivat siis hyvässä vauhdissa. Olimme tuoneet Suomesta olkitähtiä ja punaisia joulukoristeita. Tunteet nousivat ulkomailta asuttaessa aina jouluna pintaan. Sylvian joululaulu itkettää. Istuimme pihaamme joulutähden. Saimme tehtyä jopa piparkakkuja. Kovaa koti-ikävää liennyttiimme laulamalla joululauluja ja puhumalla skypeyn välityksellä kotiin sukulaisille ja ystäville. Suomalaista sielua kirpasi, kun aurinko paistoi tsemitistä, vaikka olisi pitänyt olla pilkkopimeää.

Varsinkin jos jouluaatto sattui arkipäivälle, kadut olivat täynnä väkeä ja arkinen ruuhka Ad-

dis Abebassa oli tyypillisen kaoottinen. Kerran oli minun vuoroni toimia pienen kansainvälisen seurakuntamme joulumessun kanttorina. Ehdimme kuin ihmeen kaupalla ruuhkan läpi ajoissa paikalle. Joulusta muistuttamassa oli kirkkoon tuotu väikehtivä muovikuusi. Sen moniväriset lamput syttyivät ja sammuihin kilvan kiiltävien joulukoristeiden kanssa. Vaaleanpunaiset muovikukat koristivat alttarin reunaa.

Kansainvälisen luterilaisen seurakunnan joulukirkko alkoi kuudelta. Kirkko sijaitsee aivan Addis Abeban keskustassa, pahimmassa liikennesolmussa, mitä kuvitella saattaa. Autojen ja tiellä vaeltavien ihmisten lisäksi lehmät ja lammaslaumat kansoittavat myös ydinkeskustan tiet. Niiden keskellä puikkelehtiminen saa aikaan aina huikean adrenaliiniryöpyn. Hiki virtasi, kun istahdin pianotuolille.

Oli aika rauhoittua ja kaivaa nuotit esiin. Kirkko täyttyi iloisista seurakuntalaisista. Hyvää joulua, Merry Christmas to all! Kaikille oli jaettu kynttilät. Ne sytytettäisiin illan kohokohdaksi tarkoitettu ”Jouluyö juhlayö”-hymnin aikana. Messu alkoi. Nuoret lukivat jouluevankeliumia. ”Ja tapahtui niinä päi-

vinä..” Ulkoa kaikui liikenteen melu, mutta meillä alkoi joulukuusi.

Seurakuntamme traditio on, että eri maista tulevat seurakuntalaiset esittävät jouluna vuorotellen itselleen tärkeän maansa joululaulun. Me suomalaiset lauloimme **Jaakko Löytyn** Ilo-uutisen. ”Nyt taivaat avautuu laulaa kuoro enkelten..” Juuri silloin valot sammuihin. Sähkökatko. Laski hiljaisuus. Tuli syysipimeys. Aurinko oli jo ehtinyt juuri parahiksi laskea. Kanttorin sormet pysähtyivät koskettimille. Huokaus. Miten tyypillistä! Ihmisiä nauratti.

Kynttilät sytytettiin. Valomeri valaisi harrasta kirkkotilaa. Kaivoimme kassista otsalampun. Ja me suomalaiset jatkoimme: ”Tulkaa kaikki nyt laulamaan on poika syntynyt maailmaan! Tulkaa laulamaan, aa, aa, aaa!”

Kansainvälisen luterilaisen seurakunnan joulukirkossa oli tunnelmaa. Kuva otettu hetkeä ennen sähkökatkosta.

AMMI KALLIO

Suomen Lähetysseuran kotimaantyöntekijä Kirjoittaja oli lukutaitotyössä Etiopiassa Suomen Lähetysseuran kautta v. 2011–2015.

"Kyl se siint sit"

Kyl se siint sit, on siirtokarjalaisilta vanhemiltani periytynyt elämänsäsenne, vaikkakin se jäi parhaiten mieleeni nuoren opettajan sanomana kauppakorkeakoulussa pieleen menneen tentin jälkeen. Sanoja sävytti lämmin katsekontakti.

Olen ollut Oulun Valkonauhassa rivi-jäsenenä vuosia löyhästi, kunnes entisestä Pitäjällehdestä, Jaakkiman Sanomista, luin artikkelin Tarnasenmäen lastenkodin elämästä vuodelta 1906. Tämä Valkonauhan lastenkoti sijaitsi Sortavalan tuntumassa, siis lähellä omaa syntymäkotiani Jaakkiman Miklissä. Valkonauha-järjestön toiminta alkoi tuon jälkeen tuntua entistä kotoisemmalta.

Aloittaessani romaanin kirjoittamisen tarkoitukseni oli edetä tarinassa sadun tavoin, syntymähetkellä saamani oman enkelin avulla. Tosiasiat ja tapahtumat elämästä maalaistalossa ennen sotia, evakkomatkat ja uusiin olosuhteisiin asettumiset sotien jälkeen, olivat kuitenkin kaikkea muuta kuin satua. Huoli siitä, mikä minusta tulee, tuntui yhä niin tärkeältä asialta, että siitä oli syytä kirjoittaa lohdutukseksi tämän päivän nuorille. Vaikka omaan lapsuuteeni ja nuoruuteeni vaikuttivat sodat ja niiden seuraukset, eivät tämän päivän nuoretkaan ole vaila huolia, eivät omamme ja puhumattakaan keskuuteemme tulevasta pakolaisista. Omassa nuoruudessa ei mikään ollut itsestään selvää, ei ilman omaa yrittämistä valmiiksi tullutta. Piti tehdä työtä, ja kyl se ain siint sit.

Kaikki on suhteellista

Vaikka vanhempani joutuivat jättämään sodan jalkoihin Karjalaan kahteen ker-

taan lähes kaiken mitä elämiseen tulee, en muista heidän katkeroituneen osakseen tulleesta menetyksestä. Lohduttiko heitä se, että saman kohtalon kokivat muutkin kuin me karjalaiset. Kaiken suhteellisuudesta kertoo katkelma kirjastani:

Mummolan naapurissa (Siikajoella) oli jäänyt vanha talo tyhjäksi ja sinnekin oli tullut evakkoja, ei Karjalasta vaan Suomussalmelta, Kainuusta. Perheessä oli lauma lapsia, nuorin vielä kehdoissa ja, niin kuuluivat aikuiset keskustelevan, lisää oli tulossa. Perheen isä oli sodassa ja äidin ainoana apuna puolisokea mummo. Siellä ne juoksentelivät pihalla paitaresu ainoana vaatetuksena, jos sitäkään. Hyvinhän helteellä tarkeni, mutta takana oli todellinen köyhyys.

Kurjuus, mitä Annan ei ollut tarvinnut siihen mennessä nähdä eikä kokea. Mitä niitten raukkojen äidillä oli antaa ruuaksi? Ainoa lehmäkin oli jouduttu jättämään Suomussalmelle paetessa. Opetin (kertojana enkelini) Annaa näkemään, miten suuri ero on siinä, että on saanut mukautua vain vähän, kaikkein välttämättömimmän, kuin se, että ei ole saanut yhtään mitään. Vähän tai ei yhtään mitään!

Kerran Anna otti hyvin mieltiväisenä kanssani (kertojana enkelini) puheeksi erään tytön varpaat ja pyysi minua piirtämään ne. Pihahiekassa oli jälkiä, jotka muistuttivat isojen tassujen jättämiä. Hän ei ollut varma laskutaidostaan eikä siitä, oliko leikkikaverin jaloissa jotakin outoa. Varvasrivi näytti omituisen leveältä. Olinhan minä huomannut, että lapsiraukalla oli molemmissa jaloissa kuusi varvasta. Yksi varvas enemmän tai vähemmän, ei hän sen luulisi kiinnostävän lapsen huomiota. Anna kyseli, miten ne mahtuvat kenkään. Viisastellakseni olisin voinut lohduttaa, ettei ollut työllä kenkiäkään ja niin ollen huoli kaikkien varpaitten kenkään mahtumisesta oli turha.

Rukouksen voima

Luottamus siihen, että todellisen hädän hetkellä on saatavissa pyydetessä apua Korkeimmalta, näkyy seuraavasta katkelmasta (kertojana enkeli):

Eräänä pakkaspäivänä olimme kaikki, talonväki ja me enkelit, kerääntyneet keinu-tuolin ympärille hyvin, hyvin huolestuneina. Anna lepäsi tuolissa punaiseen, kotikutoiseen vilttiin käärittynä. Hyvin sairaana. Ympärillä oltiin hiljaa. Joku luki ääneen rukouksen. Hiljainen omakohtainen rukous Annan puolesta kohosi jokaisen rinnasta. Ristiin puristetusta käsistä ja kasvoista saattoi lukea isän ja äidin sisäiset tunteet. Enkelit olivat ulommassa ringissä polvillaan. Paitsi minä. Tässä tilanteessa pienen hoidokkini tulikin istua sylissäni. Tunsin, miten elämänlanka ohe-ni, mutta rohkaisin Annaa hengittämään syvempään, ja vielä syvempään, vaikka tekikin kipeätä. Yritimme pitää toivoa pääl-limmäisenä läsnä olevien mielessä. Se oli enkelilauman senhetkinen tehtävä.

Sain esimieheltäni, Korkeimmalta, tiedon, että nyt katsotaan läsnäolijoitte to-dellinen usko rukouksen voimaan.

(jatkuu seur.sivulle)

Oululainen valkonauhasisar **Anu Sandelin** (s. 1935) on kirjoittanut esikoisromaanin *Sinun siivilläsi* (Nordbooks), jossa hän palaa lapsuuteensa niin Laatokan rantamille kuin kahteen evakkomatkkaan, joista toinen toi hänet Jaakkiman Miklistä pysyvästi rajan tälle puolelle. Romaanissa seurataan karjalaisty-tön elämää syntymähetkestä aikuisuuden kynnykselle. Romaanin päähenkilö Anna on itseasiassa kirjoittaja Anu, jota elämä on kuljettanut monenlaisia teitä ja romaanin kertoja on Anun suoje-lusenkeli, syntymästä saakka vierellä kulkeva.

Anu Sandelin on koulutukseltaan ekonomi ja kaupallisen alan opettaja. Parin aivoinfarktin seurauksena eläkkeelle päästyä, ja niistä selvittyä Anussa vahvistuivat taiteelliset puolet, maalaaminen useine näyttelyineen ja kirjoittaminen. Hän on ansioitunut erityisesti akvarellistina ja monialaisena taiteen ja kulttuurin ystävänä.

Sandelinin omaelämäkerrallinen romaanin sijoittuu menetettyyn Karjalaan, mutta teos puhuttelee niitäkin, joilla ei ole karjalaisia juuria. Romaanin päättyä ajallisesti päähenkilön nuoruusvuosiin ja maamme jälleenrakentamiseen sodan vaurioiden jälkeen. Romaanin sanoma on aina ajankohtainen – jakavathan kotinsa jättävän Annan kohtalon parhaillaan miljoonat ihmiset eri puolilla maailmaa. Sinun siivilläsi on eräänlainen selviytymistarina. Romaanin kertojana toimii aluksi Annan suoje-lusenkeli, ja vartuttuaan tyttö itse. Kirjaansa Anu Sandelin kypsytteli parikymmentä vuotta. Hän asuu Oulussa,

taidemuseon kupeessa, puiston keskellä. Anu Sandelin muutti Ouluun puoli vuosisataa sitten avioituttuaan **Harry Sandelinin** kanssa, josta pian sen jälkeen tuli Äströmin nahkatehtaan toimitusjohtaja.

(jatkoa edell. sivulta)

Kirjan oltua markkinoilla vajaan puoli vuotta olen saanut siitä paljon palautetta, hyvin myönteistä, ja tavannut monia, monia mielenkiintoisia ihmisiä. Turun kirjamesseilla tiedustelin **Kalle Palanderilta**, mitä hän haluaa minun kirjoittavan äidilleen lahjaksi ostamaansa kirjaan. ”Kirjoita: ”Äiti, koeta kestää poikaasi”, mihin itse lisäsin, Kallea. Paljon muutakin siinä lyhyessä tuokiassa ehdittiin puhua - kun kaksi suupalttia kohtasi.

Kirjassa on kerrontaa ihan vitseinäkin kulkevasta karjalaisesta ruokaperinteestä ja sen vastapainona uusien asuinsojien sen aikaisesta elämäntavasta. Jos ei muuta, niin ainakin ulospäin suuntautuva asenne *komian tähären* ei voinut olla jättämättä jälkeä nuoren mieleen - myönteisenäkin.

ANU SANDELIN
kuvataiteilija, kirjailija

*Sinun siivilläsi (Nordbooks 2016)
on saatavilla kirjakauppojen
ja nettikauppojen kautta*

AINO-KYLLIKKI HIRVONEN

Koti

Sipilän hallituksen yhtenä strategisena tavoitteena on terveys ja hyvinvoinnin edistäminen. On viisautta ymmärtää, että hyvinvointiin, itsestään ja läheisistään huolta pitäviin suomalaisiin maamme menestys nojautuu. Kun suomalaiset voivat hyvin, Suomi voi hyvin. Hallitusohjelmaan kirjattiin kymmenen vuoden tavoitteeksi, että suomalaiset voivat paremmin ja kokevat pärjäävänsä erilaisissa elämäntilanteissa. Jokainen ihminen kokee voivansa vaikuttaa, tehdä valintoja ja ottaa vastuuta.

Sipilän hallituksen strategisen ohjelman erityinen huomio kohdistuu lapsiin ja nuoriin. Kyseessä on Lapsi- ja perhepalveluiden muutoshanke LAPE, joka etsii jokaiselle perheelle sopivaa tukea oikeaan aikaan. Tavoitteena on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja omien voimavarojen vahvistuminen. Päähuomio on palveluissa – siinä, miten vihdoin puheet ennaltaehkäisyyn satsaamisesta tulisivat todeksi. Miten kunnallinen kotiapu lapsiperheille, perheiden palveluohjaus, järjestöjen tuki perheiden arkeen julkisesti järjestettyjen palvelujen rinnalla ja esimerkiksi kodin ja koulun yhteistyö todella toteutuvat käytännössä.

Monissa kunnissa tässä on onnistuttu ja nyt maan hallituksen tavoitteena on levittää nämä käytännöt kaikkialle Suomeen – myös sote-uudistuksen muutosten paineessa. Muutostyöhön on kohdennettu 40 miljoonaa euroa kärkihankerahaa tälle vaalikaudelle.

Onnistunut muutos edellyttää, että jatkossa palvelut järjestetään lapsi- ja perhelähtöisesti yli hallinnonalarajojen. Lisäksi halutaan ottaa lapsivaiku-

maailman keskipiste, lapset lähtökohta

tusten arviointi osaksi päätöksentekoa. Haluamme myös vahvistaa palveluverkostomme ymmärrystä erilaisten perheiden tilanteesta, esimerkiksi vahvistamalla eropalveluita. Myös lastensuojeluun panostamme, samoin kuin varhaiskasvatukseen tiiviimpään yhteyteen perhepalvelujen kokonaisuuteen. Myös perheystävällistä työelämää kehitetään.

Vastikään julkaistiin THL:n ja Nuorisotutkimusseuran tutkimusraportti Suomi nuorten kasvuympäristönä. Se on osa THL:n Kansallinen syntymäkohortti 1987 -tutkimusta. Siinä on seurattu suomalaisten viranomaisten ylläpitämien rekisterien avulla kaikkia vuonna 1987 Suomessa syntyneitä noin 60 000 lasta sikiökaudelta vuoden 2012 loppuun saakka.

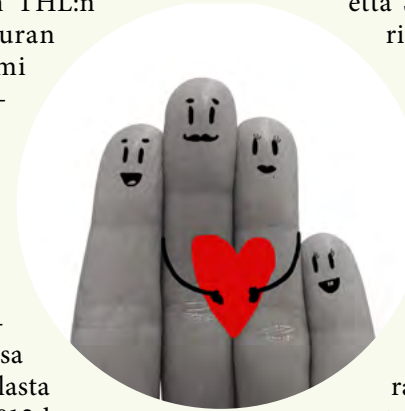
Selvityksen kovinta ydintä minulle edustaa tutkimuksen havainto siitä, että sukupolvelta toiselle periytyvät hyvinvoinnin vajeet ja huono-osaisuus ovat nyky-Suomessa laaja ja monitahoinen yhteiskunnallinen ongelma. Suurinta eriarvoisuutta havaitaan tutkimuksen perusteella niiden nuorten elämässä, joiden lapsuutta ja nuoruutta on leimannut erityisen haavoittavat perheolosuhteet ja lastensuojelun tarve. Voimme olla kiitollisia siitä, että valtaosalla, huimaavan valtavalla osalla asiat ovat hyvin, ehkä paremmin aineellisesti ainakin kuin koskaan. Mutta samalla, se joukko, jolla asiat menevät päin seiniä, on yhä olemassa ja sen kuilu on yhä syvempi. Muutos parempaan voi alkaa vasta, kun laajasti ymmärrämme ja hyväksymme tämän tosiasian.

Eriarvoisuutta ei vähennetä ainoastaan sosiaali- ja terveystieteiden toimenpitein, vaan laaja-alaisella yhteiskuntapolitiikalla, asunto- työ- ja koulutusratkaisuilla. Perusterveydenhuollon palveluiden lisäksi on varmistettava eri kasvuympäristöjen, kuten päivähoiton, koulun ja harrastusten toimiminen lasten hyvinvoinnin tukemiseksi. Iloitsen siitä,

että Sipilän hallituksen piirissä on nyt havahduttu laajan toimenpideohjelman verran maksuttoman harrastamisen merkitykseen lapsen ja nuoren elämässä.

Satsaukset tulevaan sukupolveen kannattavat. Perhe on ydinyksikkö, jonka vaaraan yhteiskuntaa rakennetaan – tänä päivänä sil-

lä ymmärryksellä, että perheiden monimuotoisuus huomioidaan. Jokainen koti on maailman keskipiste, hyvinvoinnin lähtökohta. Ihmisten voimavaroja omassa arjessa pitää vahvistaa ja samalla rohkaista oman näköisiin valintoihin.

ANNIKA SAARIKKO
kansanedustaja (kesk.)

Eräs joululaulu – tulo vanhaan kotiin

Jo hämärtyvi ilta ja kulkuset soivat, jo laukkaavi hevoset, mi jouluvieraat toivat: on joutunut jouluilta. Me saavumme tänne kuin muistojen tarhaan, oi, lapsuushan on kuni saduista parhain ja joulu kuin liittävä silta.

Laulu tuo mieleeni illan. Isäni hyräili näitä sanoja kortteja kirjoittaessaan. Suurella lakatulla, tummalla pöydällä loisti vihreän lampun valo ja oli pino joulukortteja: oli kirkkoon laukkaavia hevosia, koristeltuja joulukuusia, tonttuja ja joulupukkeja, enkeleitä ja seimiä. Niihin isän hieman vapiseva kaunokirjoitusta piirtävä käsi kirjoitti osoitteita ja jokaiselle omanlaisen, henkilökohtaisen tervehdyksen. Se oli tärkeää, se että se oli juuri tietylle henkilölle kirjoitettu, omanlainen. Jokainen kortti liitti pimeänä aikana kortin saajan perheemme muistoihin, toi tämän ihmisen luoksemme kuin säkeistön laukkaava hevonen. Saman koen itsekin, kun otan valmistamani kor-

tit ja alan miettiä, mikä kortti kenellekin sopii ja suunnitelllessani joulutervehdyksen sanamuotoa juuri valitsemaani korttiin. Jokainen ystävä tulee luo näiden sanojen kautta. Me saavumme tänne kuin muistojen tarhaan... Joulu on menneitä vuosikymmeniä liittävä muistojen silta, vuodesta toiseen. Odotettu juhla pimeään aikaan.

Tääl vuosien vierressä joulupuut loisti, ne arkisen harmauden mielestä poisti ja toiveilla oudoilla täytti. Täällä joulu on otettu virsin vastaan, tääl seimen lapsonen tivaahasta tien lapsuuden uskollen näytti.

Laulun joulupuut eivät jätä ketään kylmäksi. Moniin niistä liittyy erityisiä muistoja. Sitäkään puuta ei voi unohtaa, kun lapsuuskodin keittiöjakkara otettiin kuusen alle, kun isä sai enää lyhyen ja harvaoksaisten kuusen pelastettua torilta kotiimme. Mutta kuusi kaunistettiin kuin ennenkin

kaikkine lasipalloineen ja sydämineen, tähtineen ja tonttuineen, jotka olivat aina olleet kodin joulupuussa. Jokaisesta joulupuusta kuului laulu, *Joulupuu on rakennettu*. Sillä ei ollut väliä, oliko kuusi tasaoksaainen vai harva, sillä jokainen niistä toi juhlan arjen sijaan.

Jokainen joulu, kun kuulen säkeistön lopun, mieleeni kiiirii isäni tarina hänen kodistaan Päijänteen Kukkarosalon tuvasta. Siellä veisattiin joulupäivänä jouluvirsiä naapureiden kesken. Rakkain virsi oli *Kas, yöllä paimenille*. Siinä virressä soi minullekin yhä koko joulun sanoma ja syvä tarina. Sen sanat liittävät minut ja perheemme yhä sukuni joulunviettoon, jopa satoja vuosia pitkään jouluvirsien ketjuun.

On suuriksi käyneet jo ammoin lapset, he jälleen lensivät kuin tuulesa hapset ja hiljaiseks käy koti vanha. Mutta jouluna saa-

vumme tuttuun aikaan, pian vaivumme taasen muistojen taikaan. Oi, lapsuus, oi jouluinen rauha!

Jokainen meistä kantaa muistoissaan lapsuuskotien jouluja. Sen monet jouluperinteet kulkevat mukana. Osan niistä aika ja kiire on karsinut pois, mutta puheissa ja sielun syvyyksissä ne ovat läsnä. Monet meistä muistavat paluut lapsuuskodin jouluun vanhojen vanhempien luo, ilon ja lämmön, joka syttyi lumen narskuessa jalan alla jouluvaloin valaistua taloa kohti, missä jouluruokien tuoksu tervehdi jo kuistilla. Useat ovat myös kokeneet yhteiset askelet hautausmaalla jouluaaton iltahetkinä, kun kynttilöitä on sytytetty sukulaisten ja ystävien haudoille. Heidätkin otetaan jouluna vastaan, juhlaan ja muistoihin.

Laulun viimeinen säkeistö koskettaa syvältä. Se tuo mieleeni kymmenet joulut jo aikuisiksi kasvaneiden las-

temme kanssa. Joulut, jolloin olemme lukeneet joulurunoja toisillemme takkatulen räiskyessä; jolloin olemme laulaneet tuttuja ja tuntemattomia lauluja äänissä, ottaneet pianon, viulut, huilut ja sellot laulumme tueksi ja olemme istuneet öisessä kirkossa laulaen sukumme jouluvirttä kedon paimenista ja sen jälkeen taivaltaneet pakkasessa, tuis-kussa tai mustan maan joulussa pitkin Hietaniemen valaistua hautausmaata laulaen äänissä *Kiitävä aika, vierähtävät vuodet, miespolvet vaipuvat unoholaan*. Joulun sanoma on saavuttanut suvun pie-

nimmänkin. *Joulussa parasta on yöllinen hautausmaa ja kirkko*, sanoi kerran sen hetkinen pienin.

Mutta jälleen on aika, jolloin he saapuvat *tuttuun aikaan, pian vaivumme taasen muistojen taikaan*.

Oi lapsuus, oi jouluinen rauha!

Tulo vanhaan kotiin, 1925
Sanat Impi Siukonen
Sävel Vilho Siukonen

SAARA VAHERJOKI-HONKALA
FM, taide- ja kulttuurihistorioitsija

Ruusun tarina

Ruus Heinin (1876–1962) mukaan elämän vastoinkäymiset ovat sitä varten, että ne voitetaan.

Ruus itse koki kovia talvi- ja jatkosodan aikaan, jolloin hän joutui lähtemään kodistaan kahdesti evakkotielle.

Opettajatar ja naisasianainen Ruusu Heinin astui silloisen Suomen Kirkon Sisälähetysseuran (nyk. Kirkkopalvelut) palvelukseen loppuvuodesta 1915 tultuaan valituksi Sortavalan Diakonissalaitoksen apulaisjohtajattaren tehtävään.

Alkuperäinen työ vaihtui jo muutaman vuoden päästä uuden haasteen vastaanottamiseen. Sisällissodan jäljiltä Suomessa oli tuhansia sotaorpoja, jotka tarvitsivat huolenpitoa. Kansallinen Huoltokomitea lähestyi hädässään Sisälähetysseuran Diakonissalaitosta ja esitti toiveen orpokotien johtajattarien kouluttamisesta.

Ruus Heinin mielestä diakonissakoulutus ei ollut paras mahdollinen koulutus kyseessä olleeseen sosiaalihuollon tehtävään. Hänen näkemyksensä mukaan lastenkotien johtajattarien valmistamista varten tulisi perustaa oma oppilaitos.

Lokakuussa 1922 Senaatin Siviilitoimituskunta tekikin päätöksen lastenkotien johtajattaria kouluttavan Kasvattajaopiston ja siihen liittyvän 35 lapsen malliorpohuoltolan perustamisesta Sortavalan. Toiminta aloitettiin välittömästi Ruusu Heinin luotsaamana.

100 VUOTTA MYÖHEMMIN

Kasvattajaopisto oli Suomen ensimmäinen sosiaalialan oppilaitos. Sota siirsi toiminnan Sortavalasta Pieksämäelle, jossa koulutusta jatkettiin Sisälähetysseuran oppilaitoksessa. Sittemmin Ruusu Heinin jalanjäljet ovat johtaneet nykyiseen valtakunnallisesti toimivaan Diakonia-ammattikorkeakouluun.

Myös lastenkotitoiminta on edelleen voimissaan. Ruusun aloittama lastenkotityö jatkui ensin Pieksämäellä aina 1970-luvulle saakka. Muutaman vuosikymmenen tauon jälkeen toimintaa jatkettiin. Ruusu Heiniseltä nimensä saanut Lastenkoti Ruusu perustettiin Pieksämäelle vuonna 2002.

Ruusun mielestä ”Vain paras on lapselle tarpeeksi hyvää”. Siinä on tavoitetta meille, jotka jatkamme Ruusun askelissa tänään.

(Lähde: Karppinen Leena, 2003: Ruusun askelin. Kasvattajaopiston eilisestä.)

Perhekuntoutus Ruusu auttaa arkena ja juhlapyhinä

Tietoa Perhekuntoutus Ruususta

Perhekuntoutus Ruusu on Kirkkopalvelut ry:n ylläpitämä lastensuojelulaitos perheille Pieksämäen Naarajärvellä. Perhekuntoutus Ruusu tarjoaa tukea perheille, joilla on haasteita selvitä perusarjesta. Yksikkö on toiminut vuodesta 2011. Asiakasperheitä on ollut 75 (126 lasta ja 109 aikuista). Asiakkaita on sijoitettu Ruusun perhekuntoutukseen lastensuojelun prosessin eri vaiheissa. Kyse on ollut avohuollon sijoituksista, kiireellisistä sijoituksista ja myös huostaanoton purkamiseen liittyvistä sijoitusjaksoista.

Suunnitelmallinen ja tavoitteellinen perhekuntoutus tähtää riittävän hyvään vanhemmuuteen ja lasten hyvinvointiin perheen omia voimavaroja vahvistaen. Myös etävanhemmat ja muu läheisverkosto otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Perhekuntoutusjakso kestää yleensä 1-3 kuukautta, jolloin perhe asuu ympärivuorokautisesti yksikössä. Perhe voi tarvittaessa palata intervallijaksolle ja yksikköön voi olla puhelimitse yhteydessä vuorokauden ympäri.

Perhekuntoutuksen arkea rytmittää päivä- ja viikko-ohjelma, joka noudattaa heräämisten, ulkoilujen, ruokailujen ja nukkuma-aikojen suhteen tavanomaista perhearkea. Koulunkäynti järjestyy tarvittaessa kotikouluna. Opettelemme yhdessä lapsiperheen arkeen liittyviä perustaitoja, selvittelemme monenlaisia arkeen vaikuttavia asioita ja haasteita sekä pyrimme luomaan uskoa omiin taitoihin ja rohkeutta tulevaan. Henkilökunta on moniammatillista mm. sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja/kätilö, terapeutti, toimintaterapeutti, sosionomi (amk), nuoris- ja vapaa-ajan ohjaaja ja lähihoitaja.

Perhekuntoutuksessa etsimme jokaiselle myönteisiä kokemuksia ja vahvuuksia, joiden varaan rakentaa omanlaistaan

tulevaisuutta. Tulevaisuutta, jossa on riittävästi kaikkia perheenjäseniä tukevia perustaitoja, joiden varaan rakentaa hyvää kasvua. Iloitaan yhdessä pienistä edistysaskeleista ja surraan kun on surun aika. Elämä ei aina hymyile, mutta kun on lupa välillä olla heikko, jaksaa taas punnertaa kohti parempaa huomista. Yhdessä on luotu paikka, jossa on aikaa olla läsnä ihmisten arjessa, aikaa tutustua ja paneutua jokaisen tilanteeseen huolella. On luotu tilaa monenlaisille tunteille. Jokaisella on lupa olla heikko, vihainen ja surullinen, mutta kenenkään ei anneta uupua isokaan taakan alle.

Mahtava sijainti järven rannalla peltojen keskellä luo upeat puitteet monenlaiselle toiminnalle ja elämyksille. Vuodenaikojen vaihteluiden seuraaminen ja ulkoilumahdollisuudet ovat meille voimanlähteitä, joita hyödyntämällä pääsemme huomaamatta elämän perusasioiden äärelle. Kosketus omiin tunteisiin saattaa löytyä niin monella tavalla. Monet vierailijat ovat todenneet, että talossamme vallitsee ”hyvä henki”, jonka aistii kun astuu ovesta sisään. Se henki syntyy työntekijöiden ja asiakkaiden kirjavasta joulukosta, jotka kaikki antavat osan itsestään yhteisön käyttöön. Meillä kaikilla on yhteinen päämäärä, jota kohti menemme omaa välillä hyvinkin mutkaista tietä.

PIRJO MÄENPÄÄ
Yksikön johtaja

Lastenkoti Ruusu 2002 jälkeen: Perhekuntoutus Ruusu 2011 ja Avoruusu 2014.

Joulu Ruusussa

Perhekuntoutus Ruusussa joulun lähestyminen alkaa näkyä jo hyvissä ajoin. Ensilumien sataessa aletaan virittäytyä talviseen tunnelmaan ja tontilla kasvavien suurten tammien alta on jännittävää etsiä tontun jälkiä. Lyhdyt ja kynttilät ripustetaan pihalle jo hyvissä ajoin. Jokaisella asiakasyhteisöön kuuluvalla perheellä on oma tapansa viettää joulua, joten joulu onkin joka vuosi silloisen yhteisönsä toiveiden ja tapojen sekoitus. Ruusussa on joka vuosi ollut tapana tuoda joulun odotus osaksi arkea suuren, seinälle ripustettavan joulukalenterin muodossa. Mitähän joulukalenterin pussukat tänä vuonna sisältävät? Aaton lähes-

tyessä joulukoristeiden ripustelu, kuusen haku metsästä ja joulukorttien askartelu ovat mielekästä yhteistä puuhaa perheille. Usein perhekuntoutuksessa olevien perheiden elämässä on meneillään raskaitakin asioita, eikä joulun vietto omassa kodissa ole mahdollista. Jouluna jokainen saa kuitenkin kokea turvallisen aattoillan lämmön, jouluruoan, -saunan sekä kulkusten kilinän ja lapset saavat jännittää joulupukin saapumista. Joulupäivänä halukkaat pääsevät joulukirkkoon ja Tapanina vauhdikkaalle rekiajelulle.

VIIVI TOIVANEN
Ohjaaja
(jatkuu seur.sivulle)

(jatkoa edell. sivulta)

Erään perheen tarina

Elin marraskuun alkupuolta ja synnytys läheni päivä päivältä. Kun synnytys koitti, lapseni syntyi hätäsektiolla ja vauva joutui heti synnyttyään muutamaksi päiväksi tehohoitoon. Viivyin sairaalassa viikon. Lapsi oli minun ensimmäiseni ja pelko vauvan hoitamisesta kotona oli kova. Lapsi ei tuntunut omalta vielä lähdettyäni sairaalasta.

Olin ensin äitini luona hoitamassa vauvaa ja kaikki sujui hienosti. Kuitenkin kahden viikon iässä vauva alkoi olla todella itkuinen. Syynä oli korvikemaito, joka kovetti vauvan vatsan. Imettäminen ei sujunut, joten hommasin sähköpumpun ja sillä sain ravintoa lapselleni. Sekoitin aina maitoni korvikkeeseen, niin kuin oli ohjeistettu.

Loputa rohkaistuin lähtemään vauvan kanssa omaan kotiin ja siellä muutama päivä meni hyvin, mikäli vauvan itkuisuutta ei huomioida. Luulin sen kuuluvan asiaan ja minun täytyi vain jaksaa, niinhän kaikki äidit joutuvat jaksamaan.

Eräänä päivänä menimme vauvan kanssa äitini luokse syömään. Syötin lapsen ja annoin sen äitini syliin siksi aikaa, että sain itsekin syödäkseni. Lapsi meni äitini sylissä tajuttomaksi ja alkoi sinertää. Ambulanssi tuli onneksi pian ja pääsimme lähtemään sairaalaan, jossa osastolla olimme muutaman yön tarkkailussa. Syytä tajuttomuuskohtaukseen ei löytynyt.

Sairaalan henkilökunta oli huolissaan minun jaksamisestani kun tarkkailin vähän väliä vauvan elintoimintoja ja reagoin pieneenkin inahdukseen. Lopulta ennen kotiin lähtöä juttelin sairaalan sosiaalityöntekijän kanssa ja hän kertoi, että jos yhdessä teemme vauvasta lastensuojeluun ilmoituksen, niin minun on sitä kautta mahdollisuus saada enemmän apua kuin mitä sillä hetkellä kotiin sain.

Sairaalasta kotiuduttuani minun luokseni tuli neuvolan perhetyöntekijä, joka kyseli vointiani ja puhuimme paljon siitä, mitä tarkoittaa kun on tehty lastensuojeluilmoitus. Perhetyöntekijä kertoi minulle Ruususta ja torjuin ajatuksen heti.

Seuraavana päivänä lastensuojelusta tuli kotiini kaksi naista, jotka halusivat kuulla minun näkemykseni asioihin ja kysyä minkälaista apua koen tarvitsevani. He kertoivat erilaisista vaihtoehdoista. Mietin pitkään ja esitin kysymyksiä. Lopulta he sanoivat, että voisivat soittaa Ruusuun ja kysyä onko siellä tilaa jos kuitenkin päättäisin, että sinne menisimme. Suostuin sitten lopulta lähtemään.

Alkuun pelotti kamalasti, että minne sitä nyt ollaan menossa ja millainen paik-

ka se on. Pelkäsin, että lapseni otettaisiin minulta pois. Ensimmäisistä päiväistä ei hirveästi ole muistikuvia. Minua ei painostettu mihinkään, olin hyvin tarkka kenen syliin vauvan annoin ja kuka sitä sai hoitaa jos en itse ollut paikalla. Luotamus kasvoi pikkuhiljaa lähes jokaiseen työntekijään. Sitten tajusin miten väsynyt oikeasti olen. Annoin lapsen öiksi yötyöntekijän hoivaan. En kestänyt vauvan itkua, ja aina kun vauva itki, annoin hänet ohjaajalle.

Minulla oli masennukseen määrättyjä lääkkeitä, joita olin syönyt jo monta vuotta. Lääkkeaineet olivat kuitenkin vaaraksi lapselle ja imetys täytyi lopettaa. Se tuntui todella pahalta. Muutoinkaan kun en tuntenut lasta omakseni, niin sitten ai-

noa minua ja häntä yhdistävä tekijäkin oli poissa.

Päivät vierivät ja taas vaihdoin korviketta. Tällä kertaa lapsen olo alkoi helpottaa, oman aikansa siinä kuitenkin kesti ja monia kikkoja koitimme. Pelko lapsen tukehtumisesta oli suuri ja olin lähes neuroottinen lapsen vuoksi. Pienikin itku tai yskäisy sai minut pomppaamaan ja ryntäämään lapsen luokse.

Lisää aikaa vieri ja aloin olla enemmän lapsen kanssa. Joulun tienoilla otin jo itkuhälyttimen omaan huoneeseeni. Lapsi nukkui edelleen varmuuden vuoksi yötyöntekijällä, koska minulla oli pelko, etten heräisikään itkuhälyttimeen tai lapsen itkuun. Kaksi yötä meni ja sitten rohkaistuin ottamaan lapsen huoneeseeni yöksi. Päivä päivältä oloni lapsen kanssa varmistui. Lapsi itki huomattavasti vähemmän kuin alkuun. Nyt oli oikea maito ja lääkeaineista johtuva vapina oli lähes kokonaan pois.

Joulun jälkeen päivät ovat menneet omalla painollaan täällä. Olen touhunut lapsen kanssa paljon ja tätä kirjoittaessani olen lähdössä lapsen kanssa kotiin. Fiilis on loistava ja olen enemmän kuin kiitollinen Ruusun koko henkilökunnalle siitä, että olen nyt tässä pisteessä. Ilman jokaisen panostusta olisi voinut asiat olla aivan toisella tolalla. Olen saanut täältä myös vertaistukea ja ystävystynyt muutamien kanssa.

Olen saanut ihan rauhassa luoda suhdetta lapseeni ja oppia rakastamaan häntä. Eilen minulta kysyttiin mikä mielestäni oli matkan suurin muutos. Vastasin, että nyt minulla on oma lapsi ja se tuntuu omalta ja rakkaammalta kuin mikään muu maailmassa. ●

Lasten ja perheiden jouluiloa Kuusankoskella

Koosnuimme Lasten ja perheiden Kauneimmat joululaulut -tilaisuuteen torstaina 17.12.2015 Kuusankosken seurakuntakeskuksessa. Esiintymässä olivat Kuusankosken seurakunnan lapsikuoro Valonsäteet ja viisi eri-ikäisten lasten kirkkomuskariryhmää johtajinaan kanttori **Marianna Pellinen** ja lastenohjaaja **Katia Rautasuo**. Mukana oli myös Kirkonrotta (**Satu Jääskeläinen**).

Kirkonrotta oli kuullut, että tänään lauletaan joululauluja. Hän oli innokas laulaja, mutta samalla häntä askarrutti iso ongelma: mistä löytyisi joulumieltä?

Joulumielen tuojia löytyikin lopulta vaikka kuinka paljon. Kynttilän löytäminen innosti

Pieni liekki -nimisen laulun laulamiseen. Kuului joulukellon hentoa helinää ja päästiin yhdessä laulamaan joulukelloista. Salissa komeili myös joulukuusi ja siitä tuli tietysti mieleen laulu *Joulupuu on rakennettu*, jonka ihan jokainen osasi laulaa.

Varpunen jouluaamuna herkisti vanhempaa yleisöä ja tähti-laulut innoittivat taas lapsia. Uusin tulokas, *Ollaan tähtiä toisillemme*, nousi oikein hittilauluksi. Siitä innostuivat niin isot kuin pienetkin. Vähitellen Kirkonrotan ajatukset siirtyivät seimiasetelman äärelle ja sieltäkin löytyi laulun aiheita; *Pienen lampaan jouluyö*, *Betlehemin tallissa* ja *Suuri ilo*. Yhteisesti lauloimme vielä *Heinillä härkien* ja *Tallissa*, jot-

ka löytyivät Kauneimmat joululaulut -vihkosesta. Illan viimeinen laulu oli *Jouluyö, juhlayö*, jonka siivittäminä laulajat ja yleisö lähtivät pimeään iltaan joulua odottamaan.

Kirkkomuskarit ovat toimineet Kuusankosken seurakunnassa viisi vuotta ja vastaanotto on ollut niin hyvä, että ryhmiä aloitti syksyllä 2016 yhteensä jo seitsemän. Ohjaa-

jina toimivat kanttori **Elisa Murtoperä** (Marianna Pellisen vt) ja lastenohjaajat Katia Rautasuo ja Satu Jääskeläinen. Kirkkomuskarilaiset esiintyvät vuosittain 2–3 kertaa lukukaudessa erilaisissa pienten lasten kirkkohetkissä ja muissa tapahtumissa. Lisäksi isommilla kirkkomuskarilaisilla (Pikku Tuikut, 4–7-vuotiaat) saattaa olla omia esiintymi-

siä. Lasten ja perheiden *Kauneimmat joululaulut* -tapahtuma toteutetaan yleensä jonkin teeman tai aiheen ympärille. Viime vuonna se oli Joulumielen löytäminen.

Viime vuoden joulunaikaa muistelivat Kuusankoskella Katia Rautasuo ja Satu Jääskeläinen toivottaen kaikille joulumieltä ja lasten jouluiloa!

Kirkkomuskareissa käyvät niin äidit, isät kuin mummit ja vaaritkin.

Onko työ riemu vai riesa?

Meistä jokainen on kokenut ainakin joskus mielihyvän tunteen tehdessään itselleen mieluista työtä. Onnellisin tilanne on silloin, kun työhön on kiva mennä päivittäin – ja sieltä on yhtä kiva lähteä pois. Silloin työ vastaa tekiänsä osaamista ja kiinnostusta sekä antaa mahdollisuuden kehittyä, mutta ei hallitse koko elämää.

Ihminen kokee itsensä merkitykselliseksi usein työn ja tekemisen kautta. Mielihyvää tuo palveluun tyytyväinen asiakas tai muu odotetun tavoitteen saavuttaminen. On tärkeää, että työn lisäksi mielihyvän lähteitä löytyy myös vapaa-ajalta. Läheisten ihmisten seurasta nauttiminen ja erilaiset harrastukset ovat luonnollisia tyydytyksen tunteen tuojia.

Työn houkuttelevuus voi kuitenkin saada yllötteen, jolloin tasapaino elämän eri osa-alueiden välillä järkkyy. Tavoitteiden saavuttaminen palkitsee ja työn tekeminen ikään kuin koukuttaa. Muuhun elämään jää yhä vähemmän aikaa ja energiaa. Riemu on muuttunut riesaksi.

Mitä onkaan työriippuvuuden taustalla?

Paljon työtä tekevä ei suinkaan ole aina työriippuvainen. Ajoittain yksi jos toinen joutuu venymään työaikojensa suhteen äärimmilleen. Voi mennä viikkoja, jolloin joku projekti vie ajatukset päivällä ja yöllä. Mikäli tällainen vaihde jää päälle pidemmäksi ajaksi, eikä ihminen itse

tunnista sitä ongelmaksi, voi kyseessä olla työriippuvuus.

Muistan erään henkilön, joka kertoi omasta työriippuvuudesta melkoisen tarinan. Hän oli tehnyt työssä jatkuvasti pitkää päivää, kunnes hänen esimiehensä kielsi ylityöt vedoten työsuojelunsäädösten ylityörajoihin. Tämän jälkeen ko. toimihenkilö kuittasi itsensä ulos päivittäin normaaliaikana, jonka jälkeen kuitenkin jatkoi työtään. Tämänkin esimies katkaisi jossain vaiheessa. Sitten toimihenkilö keksi, että voihan ne työt viedä kotiin. Kun puoliso kielsi tämän, toimihenkilö salakuljetti työpaperit kotiin ja teki työtä aina silloin, kun puoliso oli muualla. Lopulta iski uupumus.

Työriippuvuudelle altistavat kunnianhimo ja tunnollisuus – eivät mitenkään harvinaisia ominaisuuksia ainakaan nykyisin keski-ikässä olevan sukupolven osalta. Voi olla niinkin, että jo lapsena on kiitosta ja hyväksyntää saanut vain silloin, kun on tehnyt ahkerasti töitä tai saanut koulun kokeista hyvän numeron. Tämä on voinut jäädä pysyväksi ajattelutavaksi, eikä ihminen näe itsellään olevan arvoa ilman suorituksia.

Esimerkin tapauksessa uupumus johti työriippuvuuden tunnistamiseen. Psyko-

terapian avulla toimihenkilö pääsi kosketukseen niiden asioiden kanssa, jotka olivat riippuvuuskäyttäytymisen taustalla. Lapsuuden perheen erittäin vahva työsuoritusten arvostaminen sekä leikin ja läheisyyden merkityksen mitätöinti olivat isosti toimintaa ohjaavia tekijöitä aikuisenakin. Lopulta kokemus itsestä arvokkaan ihmisenä löytyi ja vahvistui. Työriippuvuus jäi. Tilalle tuli tasapaino työn ja muun elämän välille.

Näin joulun aikoihin monet kokevat uurastuksen ja levon kohtaavan melkein törmäyskurssilla. Työssä ”maailma on saatava valmiiksi ennen joulua” ja kotona jouluvalmistelut vievät viimeisetkin voimat. Jouluyön rauhoittava sanoma voi jäädä tavoittamatta. Josko tänä vuonna laskeutuisimme joulurauhaan vähän kerrassaan ilman vahvaa suoriutumisen tavoitetta? Tunnistaisimme itsemme arvokkaiksi ihmisiksi ilman muita mittareita.

Rauhallista joulua sekä tasapainoista ja onnellista alkavaa vuotta!

PIRKKO-LIISA HYTTINEN

*Työ- ja organisaatiopsykologi, PsT
Tietotaito Group Suomi Oy*

Anna lapselle raitis joulu -kampanja 2016

Aikuiset ovat lasten koko elämän tuki ja turva – vietä raitis joulu lapsesi kanssa!

Suomalaisperheissä koetaan vuosittain 2,2 miljoonaa kertaa tilanne, jossa aikuiset ovat merkittävästi päihtyneenä lasten seurassa. Tämä tarkoittaa, että alkoholi on osa 6000 lapsen elämää joka päivä. Niin on valitettavan yleisesti myös jouluna. Raittiit joulut, kuten myös muut juhlat, rakentavat merkittävällä tavalla lapsen tasapainoista kehitystä ja myönteistä tulevaisuuden odotusta. Perheiden on tärkeää viettää yhteistä aikaa, niin että lapsille kehittyy turvallinen ja huolehtiva elinympäristö – niin arjessa kuin juhlassakin. Näin

turvataan lasten onnistunut kasvupohja ja lähtökohdat koko elämää varten.

19. kerran järjestettävä Anna lapselle raitis joulu -kampanja korostaa aikuisten vastuuta lasten terveydestä ja hyvinvoinnista. Valtakunnallisen kampanjan järjestäjät vetoavat kaikkiin aikuisiin, jotta he antaisivat lapsille raittiin joulun – juhlan, joka tarjoaa turvallista ja vastuullista seuraa.

Suomen Valkonauhaliitto on tälläkin kertaa mukana Anna lapselle raitis joulu -kampanjassa huolehtien kampanjajulisteen postittamisesta kaikkiin seurakuntiin.

www.annalapselleraitisjoulu.fi

*Kuta pienempi on itse,
sitä isompi joulu tulee.*

(Tove Jansson)

*Toivotamme Valkonauha-lehden
lukijoille rauhallista joulua ja Jumalan
siunaamaa uutta vuotta 2017!*

Posti Green

Eläviä **SANOJA**

***Y**hä vieläkin Jeesus-lapsi tarvitsee jouluna tilaa luonamme.*

Tilan tekeminen hänelle alkoi jo ensimmäisenä adventtina. Adventti on valmistautumisen ja kärsivällisen odottamisen aikaa. Voi olla, että olemme kadottaneet juuri odottamisen taidon. Adventti on kutsu yksinkertaiseen elämäntapaan. Se on tyytymistä vähään.

Adventtina tehdään sydämissä tilaa joululle. Sitten, jouluyönä, kaikki muuttuu. Kuuluu sanoma Jeesuksen syntymästä, ja tyhjä tila alkaa täyttyä. Syntyy joulun ilo. Onhan teillä tänä jouluna tilaa?

Ote Lapuan hiippakunnan piispa SIMO PEURAN joulutervehdyksestä vuonna 2014

***R**akas Herrani, Jeesukeni!
Sinä etsit paikkaa missä voisit syntyä,
missä vielä tänäänkin saisit levätä, saada rakkauden hoivaa,
kasvaa suuremmaksi.*

*Ja minä ikävöin sinun läsnäolosi lämpöä!
Saahan pyytää: tule tähän.*

Tässä on minun levoton sydämeni.

Synny tähän!

Ota minut seimeksesi.

Hengitä minut turvalliseen lepoon.

ANNA-MAIJA RAITTILA

***K**uule, kellot, joulun kellot, soivat,
rakkauden kellot kajahtaa!*

LINDA KUNNAS